

EBA/GL/2018/02

19 iulie 2018

Ghid

Ghidul privind gestionarea riscului de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare

Abrevieri

ALCO	comitetul de gestionare a activelor și pasivelor
ALM	gestionarea activelor și pasivelor
BCBS	Comitetul de la Basel pentru supraveghere bancară
BSG	Grupul părților interesate din domeniul bancar
CET1	Fonduri proprii de nivel 1 de bază
CSRBB	Risc de marjă de credit din activități în afara portofoliului de tranzacționare
CRD	Directiva privind cerințele de capital (Directiva 2013/36/UE)
CRR	Regulamentul privind cerințele de capital [Regulamentul (UE) nr. 575/2013]
ABE	Autoritatea Bancară Europeană
EaR	câștiguri expuse riscurilor
VE	valoare economică
EVaR	valoare economică expusă riscurilor
EVE	valoare economică a capitalurilor proprii
FVOCI	valoare justă prin alte elemente ale rezultatului global
ICAAP	procesul de evaluare a adecvării capitalului intern
IFRS 9	Standard Internațional de Raportare Financiară 9 – Instrumente financiare
IMS	sistem de măsurare internă
IR	rată a dobânzii
IRRBB	riscul de rată a dobânzii rezultat din portofoliul bancar (denumit în CRD risc de rată a dobânzii aferent activităților din afara portofoliului de tranzacționare)
Tehnologia informației	tehnologia informației
MIS	sistem informatic de management
NII	venit net din dobânzi
NMD	depozit la vedere
NPE	expunere neperformantă
P&L	profit și pierdere
QIS	studiu cantitativ de impact
SREP	proces de supraveghere și evaluare

1. Obligații de conformare și de raportare

Statutul prezentului ghid

1. Prezentul document conține orientări emise în temeiul articolului 16 din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010¹. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente și instituțiile financiare trebuie să depună toate eforturile necesare pentru a respecta ghidul.
2. Ghidul prezintă punctul de vedere al ABE privind practicile adecvate în materie de supraveghere în cadrul Sistemului european al supraveghetorilor financiari sau privind modul în care trebuie aplicat dreptul Uniunii într-un anumit domeniu. Autoritățile competente cărora li se aplică ghidul, astfel cum sunt definite la articolul 4 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, trebuie să se conformeze și să îl integreze în practicile lor, după caz (de exemplu, prin modificarea cadrului legislativ sau a procedurilor de supraveghere ale acestora), inclusiv în cazurile în care anumite puncte din cuprinsul documentului sunt adresate în primul rând instituțiilor.

Cerințe de raportare

3. În conformitate cu articolul 16 alineatul (3) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010, autoritățile competente trebuie să notifice ABE dacă se conformează sau intenționează să se conformeze prezentelor orientări sau, în caz contrar, să prezinte motivele neconformării, până la ([zz.II.aaaa]). În lipsa unei notificări până la acest termen, ABE va considera că autoritățile competente nu au respectat recomandările. Notificările se trimit prin intermediul formularului disponibil pe site-ul ABE la adresa compliance@eba.europa.eu, cu mențiunea „EBA/GL/2018/xx”. Notificările trebuie transmise de persoane care au competența necesară pentru a raporta conformitatea, în numele autorităților competente din care fac parte. Orice schimbare cu privire la situația conformării trebuie adusă, de asemenea, la cunoștința ABE.
4. Notificările vor fi publicate pe site-ul ABE, în conformitate cu articolul 16 alineatul (3).

¹ Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea bancară europeană), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/78/CE a Comisiei (JO L 331, 15.12.2010, p.12).

2. Obiect, domeniu de aplicare și definiții

Obiect și domeniu de aplicare

5. Acest ghid prezintă:

- (a) sistemele care urmează să fie puse în aplicare de către instituții pentru identificarea, evaluarea și gestionarea riscului de rată a dobânzii aferent activităților din afara portofoliului de tranzacționare, numit și risc de rată a dobânzii aferent portofoliului bancar (IRRBB), menționat la articolul 84 din Directiva 2013/36/UE;
- (b) mecanismele instituțiilor aferente cadrului de administrare a activității în legătură cu gestionarea IRRBB;
- (c) modificări bruște și neașteptate ale ratei dobânzii, în conformitate cu articolul 98 alineatul (5) din Directiva 2013/36/UE, în scopul examinării și al evaluării efectuate de autoritățile competente;
- (d) așteptări generale privind identificarea și gestionarea riscului de marjă de credit în afara portofoliului de tranzacționare (CSRBB).

Destinatari

6. Ghidul se adresează autorităților competente prevăzute la articolul 4 alineatul (2) punctul (i) din Regulamentul (UE) nr. 1093/2010 și instituțiilor financiare prevăzute la articolul 4 alineatul (1) din regulamentul respectiv, care sunt, de asemenea, instituții în conformitate cu punctul 3 din Regulamentul (UE) nr. 575/2013.

Definiții

7. Dacă nu se prevede altfel, termenii utilizați și definiții în Directiva 2013/36/UE² și în Regulamentul (UE) nr. 575/2013³ au același înțeles în cuprinsul ghidului. În plus, în scopul acestui ghid, se aplică următoarele definiții:

² Directiva 2013/36/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții, de modificare a Directivei 2002/87/CE și de abrogare a Directivelor 2006/48/CE și 2006/49/CE (1) - JO L 176, 27.6.2013.

³ Regulamentul (UE) nr. 575/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 privind cerințele prudențiale pentru instituțiile de credit și societățile de investiții și de modificare a Regulamentului (UE) nr. 648/2012 – JO L 176, 27.6.2013.

Riscul de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare	Riscul actual sau potențial atât pentru câștigurile, cât și pentru valoarea economică a unei instituții, care apare ca urmare a evoluțiilor nefavorabile ale ratelor dobânzii care afectează instrumentele sensibile la rata dobânzii, inclusiv riscul de discrepanță, riscul de bază și riscul de opțiune.
Instrumentele sensibile privind rata dobânzii	Activele, pasivele și elementele extrabilanțiere din afara portofoliului de tranzacționare, cu excepția activelor deduse din fondurile proprii de nivel 1 de bază, de exemplu, bunuri imobile sau active necorporale ori expuneri din titluri de capital din afara portofoliului de tranzacționare.
Riscul de discrepanță (<i>gap risk</i>)	Riscul rezultat din structura la termen a instrumentelor sensibile la rata dobânzii, care decurge din diferențele legate de momentul în care se produc modificările ratei dobânzii, acoperind modificările aduse structurii la termen a ratelor dobânzii, care apar în mod consecvent pe curba randamentelor (risc paralel) sau în mod diferențiat în funcție de perioadă (alt risc decât riscul paralel).
Riscul de bază	Riscul care decurge din impactul modificărilor relative ale ratelor dobânzii asupra instrumentelor sensibile la rata dobânzii, care au scadențe similare, dar pentru care sunt stabilite prețuri pe baza unor indici diferiți ai ratei dobânzii. Riscul de bază decurge din corelarea imperfectă a ajustării ratelor câștigate și plătite pentru diferite instrumente sensibile la rata dobânzii, dar cu caracteristici similare de modificare a ratei.
Riscul de opțiune	Riscul care decurge din opțiuni (încorporate și explicite), în cazul în care instituția sau clientul acesteia poate modifica nivelul și sincronizarea fluxurilor sale de numerar, și anume riscul care decurge din instrumentele sensibile la rata dobânzii, atunci când titularul își va exercita aproape sigur opțiunea dacă este în interesul său financiar să facă acest lucru (opțiuni automate încorporate sau explicite) și riscul care decurge din flexibilitatea integrată implicit sau în termenii instrumentelor sensibile la rata dobânzii, astfel încât fluctuațiile ratelor dobânzii pot afecta o schimbare a comportamentului clientului (riscul de opțiune comportamentală încorporată).

Riscul de marjă de credit din activități în afara portofoliului de tranzacționare (CSRBB)	Riscul asociat schimbărilor produse în percepția pieței asupra prețului riscului de credit, a primei de lichiditate și eventual a altor componente ale instrumentelor cu risc de credit care induc fluctuații ale prețului riscului de credit, ale primelor de lichiditate și ale altor componente potențiale, care nu este explicat de IRRBB sau de riscul de credit/de trecere bruscă în starea de nerambursare preconizat.
Metode de măsurare a câștigurilor	Măsurarea modificărilor rentabilității viitoare preconizate într-un orizont de timp dat ca urmare a evoluției ratei dobânzii.
Metode de măsurare a valorii economice (EV)	Măsurarea modificărilor valorii actualizate nete a instrumentelor sensibile la rata dobânzii pe parcursul vieții lor rămase ca urmare a evoluției ratei dobânzii. Măsurarea EV reflectă modificărilor valorii pe durata rămasă a instrumentelor sensibile la rata dobânzii, adică până când toate pozițiile au fost lichidate.
Metode de măsurare a valorii economice a capitalurilor proprii (EVE)	O formă specifică de măsurare a EV în care capitalurile proprii sunt excluse din fluxurile de numerar.
Modelarea condiționată a fluxurilor de numerar	Modelarea fluxurilor de numerar în ipoteza că momentul și valoarea fluxurilor de numerar depind de scenariul specific al ratei dobânzii.
Modelarea necondiționată a fluxurilor de numerar	Modelarea fluxurilor de numerar în ipoteza că momentul și valoarea fluxurilor de numerar sunt independente de scenariul specific al ratei dobânzii.
Bilanțul de lichidare	Un bilanț în care pozițiile existente din afara portofoliului de tranzacționare se amortizează și nu sunt înlocuite de o activitate nouă.
Bilanțul dinamic	Un bilanț care integrează așteptări viitoare legate de activități, ajustat în mod consecvent pentru scenariul relevant.
Bilanțul constant	Un bilanț care include elemente extrabilanțiere și în care dimensiunea și componența totală sunt menținute prin înlocuirea fluxurilor de numerar care ajung la scadență sau de reevaluare cu fluxuri de numerar noi care au caracteristici identice în ceea ce privește valoarea, perioada de reevaluare și componentele marjei.

3. Punere în aplicare

Data aplicării

8. Autoritățile competente trebuie să se asigure că instituțiile aplică ghidul de la 30 iunie 2019 și reflectă ghidul aferent ciclului ICAAP din anul 2019, mai exact, rapoartele ICAAP prezentate în 2020, pe baza datelor de la sfârșitul anului 2019, trebuie să țină cont de acest ghid.

Dispoziții tranzitorii

9. Aceste dispoziții specifice ale ghidului fac obiectul următoarelor dispoziții tranzitorii:
 - (a) În cazul instituțiilor care intră în categoriile 3 și 4 SREP, după cum prevede *Ghidul ABE privind procedurile și metodologiile comune revizuite pentru procesul de supraveghere și evaluare și pentru simulările de criză de supraveghere* (Ghidul SREP)⁴, punctul 18 se va aplica de la 31 decembrie 2019 [după 6 luni de la data aplicării ghidului].
 - (b) Pentru instituțiile din categoriile 3 și 4 SREP, punctul 114 aplică de la 31 decembrie 2019 [după 6 luni de la data aplicării ghidului].

Abrogare

10. Următoarele ghiduri se abrogă începând cu 30 iunie 2019: Ghidul privind gestionarea riscului de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare (EBA/GL/2015/08)⁵.

⁴ EBA/GL/2014/13 Document disponibil online la adresa: <http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-review-and-evaluation-srep-and-pillar-2/guidelines-for-common-procedures-and-methodologies-for-the-supervisory-review-and-evaluation-process-srep->

⁵ Document disponibil online la adresa: [http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-review-and-evaluation-srep-and-pillar-2/guidelines-on-technical-aspects-of-the-management-of-interest-rate-risk-arising-from-non-trading-activities.](http://www.eba.europa.eu/regulation-and-policy/supervisory-review-and-evaluation-srep-and-pillar-2/guidelines-on-technical-aspects-of-the-management-of-interest-rate-risk-arising-from-non-trading-activities)

4. Ghidul privind gestionarea riscului de rată a dobânzii asociat activităților din afara portofoliului de tranzacționare

4.1 Dispoziții generale

11. Instituțiile trebuie să trateze IRRBB ca fiind un risc important și să-l evalueze întotdeauna în mod explicit și cuprinzător în procesele de gestionare a riscurilor și de evaluare a capitalului intern. O abordare diferită trebuie documentată și justificată pe deplin în cursul dialogului de supraveghere.
12. Instituțiile trebuie să-și identifice expunerile la IRRBB și să se asigure că IRRBB este măsurat, monitorizat și controlat în mod adecvat.
13. Instituțiile trebuie să gestioneze și să atenueze riscurile care decurg din expunerile lor la IRRBB și care le afectează atât câștigurile, cât și valoarea economică.
14. La calcularea impactului variațiilor ratei dobânzii în perspectiva câștigurilor, instituțiile trebuie să analizeze nu numai efectele asupra veniturilor și cheltuielilor din dobânzi, ci și efectele fluctuațiilor valorii de piață a instrumentelor — în funcție de tratamentul contabil — reflectate în contul de profit și pierdere sau direct în capitalurile proprii (de exemplu, prin alte elemente ale rezultatului global). Instituțiile trebuie să ia în considerare creșterea sau reducerea câștigurilor și a capitalului pe orizonturile de timp pe termen scurt și mediu ca urmare a variațiilor ratei dobânzii.
15. Modificarea de la nivelul câștigurilor trebuie să rezide în diferența dintre câștigurile preconizate într-un scenariu de bază și câștigurile preconizate în cadrul unui scenariu alternativ, de șoc negativ sau de criză, dintr-o perspectivă a continuității activității.
16. Instituțiile trebuie să considere expunerile neperformante ⁶ (nete de provizioane) drept instrumente sensibile la rata dobânzii, care reflectă fluxurile de trezorerie preconizate și momentul acestora.
17. Instituțiile trebuie să considere instrumentele financiare derivate pe rata dobânzii, precum și elementele extrabilanțiere precum angajamentele de creditare sensibile la rata dobânzii, drept instrumente sensibile la rata dobânzii.

⁶ Expunerile neperformante, așa cum sunt definite în anexa V la Regulamentul (UE) nr. 680/2014.

18. Instituțiile trebuie să monitorizeze și să evalueze expunerile lor afectate de CSRBB prin trimitere la partea de active din afara portofoliului de tranzacționare, în cazul în care CSRBB este relevant pentru profilul de risc al instituției.
19. Atunci când pun în aplicare ghidul, instituțiile trebuie să identifice în mod proporțional expunerile lor existente și potențiale la IRRBB, în funcție de nivelul, complexitatea și gradul de risc al pozițiilor din afara portofoliului de tranzacționare cu care se confruntă sau un profil de risc în creștere ținând seama de modelul lor de afaceri, de strategiile lor și de mediul de afaceri în care își desfășoară activitatea sau în care intenționează să-și desfășoare activitatea.
20. Pe baza evaluării expunerii lor existente și potențiale la IRRBB, instituțiile trebuie să ia în considerare elementele și așteptările prevăzute în această secțiune și în secțiunile referitoare la identificarea, calcularea și alocarea capitalului (secțiunea 4.2), la guvernanță (secțiunea 4.3) și la măsurători (secțiunea 4.4) și să le implementeze într-un mod care să fie proporțional cu expunerea existentă și potențială la IRRBB.
21. Pe lângă expunerea existentă și potențială la IRRBB, când pun în aplicare ghidul, instituțiile trebuie să aibă în vedere, de asemenea, gradul lor general de sofisticare și abordările interne ale gestionării riscurilor pentru a se asigura că abordările, procesele și sistemele lor de gestionare a IRRBB sunt în concordanță cu abordarea lor generală privind gestionarea riscurilor și cu abordările, procesele și sistemele lor specifice puse în aplicare în scopul gestionării altor riscuri.

4.2 Identificarea, calcularea și alocarea capitalului

22. Atunci când evaluează sumele, tipurile și distribuiri de capital intern în temeiul articolului 73 din Directiva 2013/36/UE, instituțiile trebuie să bazeze contribuția IRRBB la evaluarea globală a capitalului intern pe rezultatele sistemelor interne de măsurare ale instituției, luând în considerare principalele ipoteze și limite de risc. Nivelul general al capitalului trebuie să fie proporțional atât cu nivelul de risc măsurat actual al instituției (inclusiv pentru IRRBB), cât și cu apetitul la risc al instituției, și să fie documentat în mod corespunzător în raportul său privind procesul de evaluare a adecvării capitalului intern (raportul ICAAP).
23. Instituțiile trebuie să demonstreze că capitalul lor intern este proporțional cu nivelul IRRBB, luând în considerare impactul asupra capitalului intern al eventualelor modificări ale valorii economice și a câștigurilor viitoare ale instituției rezultate din modificările ratelor dobânzii. Nu este de așteptat o dublă contabilizare a capitalului intern din partea instituțiilor în cazul măsurării EV și a câștigurilor.
24. În cadrul analizei ICAAP proprii a valorii capitalului intern necesar pentru IRRBB, instituțiile trebuie să aibă în vedere:
 - (a) capitalul intern deținut pentru riscuri asupra valorii economice, care pot decurge din modificări nefavorabile ale ratelor dobânzii; și

- (b) nevoile de capital intern determinate de impactul modificărilor ratei asupra capacității de câștiguri viitoare și implicațiile rezultante pentru nivelurile excedentelor de capital intern.
25. Instituțiile nu trebuie să se bazeze doar pe evaluările de supraveghere ale adecvării capitalului pentru IRRBB sau pe rezultatul testului pentru detectarea valorilor extreme (vezi secțiunea 4.5.), ci trebuie să elaboreze și să aplice propriile metodologii de alocare a capitalurilor, pe baza apetitului lor la risc, a nivelului de risc și a politicilor de gestionare a riscurilor. Pentru a determina nivelul adecvat de capital, instituțiile trebuie să ia în considerare atât valoarea, cât și calitatea capitalului necesar.
26. În evaluările adecvării capitalului pentru IRRBB trebuie ținut cont de următoarele:
- (a) dimensiunea și scadența limitelor interne ale expunerilor la IRRBB și dacă aceste limite sunt atinse la momentul calculării capitalului;
 - (b) costul preconizat al acoperirii pozițiilor deschise care sunt prevăzute a profita de așteptările interne ale nivelului viitor al ratelor dobânzii;
 - (c) sensibilitatea măsurilor interne ale IRRBB la ipotezele de modelare principale sau imperfecte;
 - (d) impactul scenariilor de șoc și de criză asupra pozițiilor evaluate cu diferiți indici ai ratei dobânzii (riscul de bază);
 - (e) impactul asupra valorii economice și a câștigurilor [inclusiv efectele asupra valorii juste prin portofoliul altor elemente ale rezultatului global (FVOCI)] al pozițiilor neconcordanțe în monede diferite;
 - (f) impactul pierderilor și al câștigurilor integrate;
 - (g) distribuția capitalului în raport cu riscurile între entitățile juridice incluse în perimetrul de consolidare prudential al grupului, în plus față de adecvarea capitalului global pe bază consolidată;
 - (h) factorii determinanți ai riscului subiacent; și
 - (i) circumstanțele în care se poate materializa riscul.
27. Rezultatele adecvării capitalului pentru IRRBB trebuie luate în considerare în ICAAP al unei instituții, până la etapa de evaluare a capitalului asociat liniilor de activitate.
28. Pentru a calibra valoarea capitalului intern care trebuie deținut pentru IRRBB, instituțiile trebuie să utilizeze sisteme de măsurare și o serie de scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii, care să fie adaptate profilului de risc al instituției pentru a cuantifica o posibilă amploare a oricăror efecte ale IRRBB în condiții nefavorabile.

29. Instituțiile care operează modele de capital economice trebuie să se asigure că alocarea de capital intern pentru IRRBB este luată în considerare în mod corespunzător în alocarea globală a capitalului economic și că orice ipoteze privind diversificarea sunt documentate, iar fiabilitatea și stabilitatea acestora sunt verificate pe baza datelor istorice corespunzătoare pentru instituția individuală și piețele pe care își desfășoară activitatea. Costurile asociate capitalului economic pot fi alocate din nou pentru unități operaționale și pentru produse pentru a asigura înțelegerea corectă a costurilor totale ale unităților operaționale sau ale produselor aferente de către persoanele responsabile pentru gestionarea lor.

30. Atunci când analizează dacă să se procedeze la o alocare de capital intern în ceea ce privește IRRBB, instituțiile trebuie să ia în considerare următoarele:

- (a) importanța relativă a venitului net din dobânzi în venitul net total și, prin urmare, impactul variațiilor semnificative ale venitului net din dobânzi de la an la an;
- (b) nivelurile actuale ale venitului net din dobânzi realizabile în diferite scenarii (mai exact, măsura în care marjele sunt suficient de mari pentru a absorbi volatilitatea asociată pozițiilor pe rata dobânzii și modificărilor costurilor datoriiilor);
- (c) eventualitatea unor pierderi efective în condiții de criză sau ca urmare a schimbărilor lente ale condițiilor de piață, de exemplu, în cazul în care ar putea deveni necesar să se lichideze poziții care sunt prevăzute ca investiție pe termen lung pentru stabilizarea câștigurilor;
- (d) Importanța relativă a instrumentelor sensibile la rata dobânzii (inclusiv instrumentele financiare derivate pe rata dobânzii) din afara portofoliului de tranzacționare, cu posibile efecte reflectate fie în contul de profit și pierderi, fie direct în capitalurile proprii (de exemplu, prin intermediul altor elemente ale rezultatului global); și
- (e) fluctuația venitului net din dobânzi, soliditatea și stabilitatea fluxului de câștiguri, precum și nivelul veniturilor necesare pentru a genera și a menține operațiunile comerciale la un nivel normal. Instituțiile cu un nivel ridicat al IRRBB, care ar putea duce, într-o serie plauzibilă de scenarii de piață, la pierderi, la reducerea distribuției normale a dividendelor sau la o scădere a operațiunilor economice, trebuie să garanteze că dispun de suficient capital pentru a face față impactului negativ al acestor scenarii.

31. Instituțiile trebuie să aibă în vedere ajustări ale excedentului de capital intern în cazul în care rezultatele simulărilor lor de criză evidențiază potențialul pentru câștiguri reduse (și, prin urmare, o capacitate redusă de generare a capitalului) în scenarii de criză.

4.3 Guvernanța

4.3.1 Strategia IRRBB generală

32. Strategia IRRBB a instituției, inclusiv apetitul la risc pentru IRRBB și diminuarea IRRBB, trebuie să facă parte din strategia globală, în special obiectivele strategice și obiectivele privind riscul pe

care organul de conducere trebuie să le aprobe astfel cum este prevăzut la paragraful 2 litera (a) din articolul 88 alineatul (1) din Directiva 2013/36/UE.

33. Apetitul la risc al instituției pentru IRRBB trebuie exprimat în funcție de impactul acceptabil al ratelor dobânzii fluctuante asupra câștigurilor și a valorii economice și trebuie să se reflecte în limite. Instituțiile cu expuneri semnificative la riscul de discrepanță, riscul de bază sau riscul de opțiuni trebuie să-și stabilească apetitul la risc în raport cu fiecare dintre aceste subtipuri de riscuri semnificative ale IRRBB.
34. Strategia globală privind IRRBB trebuie să includă, de asemenea, decizia privind măsura în care modelul de afaceri se bazează pe generarea de câștiguri prin „dominarea curbei randamentului”, și anume, finanțarea activelor cu o perioadă de reevaluare comparativ lungă cu datorii având o perioadă de reevaluare comparativ scurtă. În cazul în care modelul de afaceri depinde în mare măsură de această sursă de câștiguri, organul de conducere trebuie să-și explice strategia IRRBB și modul în care intenționează să supraviețuiască unor perioade caracterizate prin curbe ale randamentului plate sau inverse.
35. Instituțiile trebuie să evalueze în mod corespunzător propunerile de utilizare a unor produse noi sau să se implice în activități noi, în strategii de asumare a riscurilor sau de acoperire împotriva riscurilor, înainte de achiziție sau punere în aplicare pentru a se asigura că au fost identificate resursele necesare pentru a stabili o gestionare solidă și eficace, din punctul de vedere al IRRBB, a produsului sau activității, că activitățile propuse sunt în concordanță cu apetitul general la risc al instituției și că au fost stabilite procedurile de identificare, măsurare, monitorizare și controlare a riscurilor asociate produsului sau activității propuse. Trebuie să se garanteze că au fost bine înțelese caracteristicile IRRBB ale acestor noi produse și activități.
36. Instituțiile care utilizează instrumente derivate pentru diminuarea expunerilor la IRRBB trebuie să dețină cunoștințele și expertiza necesară în acest sens. Fiecare instituție trebuie să demonstreze că înțelege consecințele acoperirii cu instrumente derivate pe rata dobânzii.
37. Instituțiile care utilizează modele de comportament al clienților ca date de intrare pentru măsurarea IRRBB în cazul lor trebuie să dispună de cunoștințele și expertiza necesare. Fiecare instituție trebuie să poată demonstra că înțelege consecințele modelării comportamentului bazei lor de clienți.
38. Atunci când iau decizii cu privire la activități de acoperire, instituțiile trebuie să cunoască efectele politicilor de contabilitate, însă tratamentul contabil nu trebuie să stimuleze abordarea lor de gestionare a riscurilor. Prin urmare, gestionarea riscurilor economice trebuie să fie o prioritate, iar impacturile contabile gestionate ca preocupare secundară.
39. Instituțiile responsabile cu consolidarea trebuie să se asigure că mecanismele și procedurile de guvernare internă pentru gestionarea IRRBB sunt consecvente și bine integrate la nivel consolidat și subconsolidat.

4.3.2 Cadrul de gestionare a riscurilor și responsabilități

40. Pentru a avea mecanisme de guvernare internă în temeiul articolelor 74 și 88 din Directiva 2013/36/UE, instituțiile trebuie să asigure următoarele în legătură cu IRRBB:

- (a) Că organul lor de conducere deține responsabilitatea finală pentru supravegherea cadrului de gestionare a IRRBB, a cadrului instituției privind apetitul la risc, și a sumelor, tipurilor și distribuției capitalului intern pentru acoperirea în mod adecvat a riscurilor. Organul de conducere trebuie să stabilească strategia IRRBB globală a instituției și să aprobe politicile și procesele aferente. Cu toate acestea, organul de conducere poate să delege monitorizarea și gestionarea IRRBB personalului cu funcții de conducere, experților sau unui comitet de gestionare a activelor și datoriilor în condițiile prevăzute detaliat la punctul 41.
- (b) Că dispun de un cadru de gestionare a IRRBB, care stabilește responsabilități clare și care constă într-un sistem de limite, politici, procese și controale interne, care includ analize și evaluări periodice independente ale eficacității cadrului.

41. Organul de conducere trebuie, în mod special, să fie responsabil pentru următoarele:

- (a) Înțelegerea naturii și a nivelului de expunere la IRRBB. Organul de conducere trebuie să se asigure că există orientări clare privind apetitul la risc pentru IRRBB în ceea ce privește strategiile de afaceri ale instituției.
- (b) Stabilirea faptului că sunt luate măsuri adecvate pentru identificarea, măsurarea, monitorizarea și controlarea IRRBB, în concordanță cu strategiile și politicile aprobate. În acest sens, organul de conducere sau delegații acestuia sunt responsabili pentru stabilirea:
 - i. limitelor adecvate ale IRRBB, inclusiv definirea procedurilor și aprobărilor specifice necesare pentru excepții, precum și asigurarea respectării acestor limite;
 - ii. sistemelor și standardelor pentru măsurarea IRRBB, evaluarea pozițiilor și a performanței, inclusiv a procedurilor pentru actualizarea scenariilor de criză și de șoc cu privire la rata dobânzii, și a principalelor ipoteze aferente care determină analiza IRRBB a instituției;
 - iii. un proces de raportare și de evaluare a IRRBB cuprinzător; și
 - iv. măsuri de control intern și sisteme informatice de management (MIS) eficiente.
- (c) Aprobarea inițiativelor majore de acoperire a riscurilor sau de asumare a riscurilor, înaintea etapei de punere în aplicare. Pozițiile legate de transferurile interne de risc între portofoliul bancar și portofoliul de tranzacționare trebuie documentate corespunzător.

- (d) Supravegherea aprobării, a punerii în aplicare și a evaluării politicilor, procedurilor și limitelor în gestionarea IRRBB. Nivelul și schimbările produse la nivelul expunerii la IRRBB a instituției trebuie prezentate în mod regulat organului de conducere (cel puțin trimestrial).
 - (e) Garantarea faptului că validarea metodelor de măsurare a IRRBB și evaluarea riscului de model aferent sunt incluse într-un proces formal de politică ce trebuie evaluat și aprobat de organul de conducere sau delegații acestuia.
 - (f) Înțelegerea și evaluarea funcționării delegațiilor săi în ceea ce privește monitorizarea și controlul IRRBB în conformitate cu politicile aprobate de organul de conducere, pe baza unor evaluări periodice ale informațiilor furnizate în timp util și suficient de detaliate.
 - (g) Înțelegerea implicațiilor strategiilor IRRBB ale instituției și a posibilelor legături ale acestora cu riscul de piață, de lichiditate, de credit și operațional, fără a solicita tuturor membrilor organului de conducere să fie experți în acest domeniu. Unii dintre membri trebuie să aibă suficiente cunoștințe tehnice pentru a pune sub semnul întrebării și a contesta rapoartele prezentate organului de conducere. Instituția trebuie să stabilească faptul că membrii organului de conducere au responsabilitatea de a se asigura că personalul de conducere de nivel superior are competența de a înțelege IRRBB și că gestionarea IRRBB este asigurată cu resurse suficiente.
42. Instituțiile trebuie să dispună de mecanisme și proceduri de delegare pentru orice delegare de către organul de conducere a sarcinii de monitorizare sau gestionare a IRRBB, inclusiv, printre altele:
- (a) Persoanele sau comitetele cărora le sunt delegate sarcini ale organului de conducere pentru elaborarea de politici și practici IRRBB, cum ar fi cadrele superioare de conducere, experți sau un comitet de gestionare a activelor și pasivelor (ALCO), trebuie să fie identificate și să aibă obiective clar stabilite de organul de conducere.
 - (b) Organul de conducere trebuie să se asigure că există o separare adecvată a responsabilităților în procesul de gestionare a riscurilor pentru IRRBB. Funcțiile de identificare, măsurare, monitorizare și controlare a IRRBB trebuie să aibă responsabilități clar definite, să fie independente de funcțiile de asumare a riscurilor privind IRRBB și să raporteze expunerile IRRBB direct organului de conducere sau delegaților acestuia.
 - (c) Instituția trebuie să se asigure că delegații organului de conducere au linii clare de autoritate asupra unităților responsabile pentru asumarea riscurilor privind IRRBB. Canalul de comunicare pentru transmiterea directivelor delegaților către aceste unități trebuie să fie clar.
 - (d) Organul de conducere trebuie să stabilească faptul că structura instituției permite delegaților săi să-și îndeplinească responsabilitățile și facilitează un proces de decizie și o guvernare eficientă. În acest sens, un ALCO trebuie să se întrunească regulat, iar componența sa trebuie să reflecte fiecare departament important care are legătură cu

IRRBB. Organul de conducere trebuie să încurajeze discuțiile referitoare la procesul de gestionare a IRRBB, atât între membrii și delegații săi, cât și între delegați și alte persoane din cadrul instituției. De asemenea, organul de conducere trebuie să se asigure că prin comunicarea regulată între domeniile de gestionare a riscurilor și de planificare strategică se facilitează monitorizarea riscurilor care decurg din activitatea viitoare.

4.3.3 **Apetitul la risc și limitele de politică**

43. Instituțiile trebuie să-și exprime apetitul la risc pentru IRRBB sub aspectul riscului pentru valoarea economică și câștiguri, mai precis:

- (a) Instituțiile trebuie să dețină declarații privind apetitul la risc clar definite, aprobate de organul lor de conducere și puse în aplicare prin intermediul unor cadre cuprinzătoare de apetit la risc, și anume politici și proceduri de limitare și controlare a IRRBB.
- (b) Cadrele lor de apetit la risc trebuie să delimiteze competențele delegate, liniile de responsabilitate și răspunderea pentru deciziile de gestionare a IRRBB și trebuie să prezinte instrumentele, strategiile de acoperire împotriva riscurilor și oportunitățile de asumare a riscurilor autorizate pentru IRRBB.
- (c) Atunci când își stabilesc apetitul la risc, instituțiile trebuie să țină cont de riscurile asociate câștigurilor, care pot decurge ca urmare a tratării contabile a tranzacțiilor din afara portofoliului de tranzacționare. Este posibil ca riscul asociat câștigurilor să nu fie limitat la veniturile și cheltuielile din dobânzi: efectele modificărilor ratelor dobânzii asupra valorii de piață a instrumentelor care, în funcție de tratamentul contabil, se reflectă fie în contul de profit și pierderi, fie direct în capitalurile proprii (prin alte elemente ale rezultatului global) trebuie luate în considerare separat. Instituțiile trebuie să țină seama, în special, de impactul câștigurilor în legătură cu opțiuni încorporate în instrumentele cu valoare justă în cadrul unor scenarii de șoc și de criză continue privind rata dobânzii. Instituțiile trebuie, de asemenea, să țină cont de impactul potențial asupra conturilor de profit și pierdere al instrumentelor financiare derivate de acoperire pe rata dobânzii, dacă eficacitatea lor a fost afectată de fluctuațiile ratei dobânzii.

44. Instituțiile trebuie să aplice limite care să vizeze menținerea expunerilor la IRRBB în concordanță cu apetitul la risc și cu abordarea lor globală pentru măsurarea IRRBB, în special următoarele:

- (a) Trebuie aplicate limite de risc agregate care exprimă în mod clar valoarea IRRBB acceptată de organul de conducere pe bază consolidată și, după caz, la nivelul entităților afiliate individuale.
- (b) Limitele pot fi asociate unor scenarii specifice de fluctuații ale ratelor dobânzii și ale structurilor la termen, cum ar fi creșterea sau scăderea lor sau o modificare a formei curbei randamentului. Variațiile ratei dobânzii utilizate pentru dezvoltarea acestor limite trebuie să reprezinte situații de șoc și de criză suficient de nefavorabile, ținând seama de

volatilitatea istorică a ratei dobânzii și de timpul necesar conducerii pentru a reduce respectivele expuneri la risc.

- (c) Limitele de politică trebuie să fie adecvate pentru natura, dimensiunea, complexitatea și adecvarea capitalului instituției, precum și pentru capacitatea sa de a măsura și de a-și gestiona riscurile.
- (d) În funcție de natura activităților și de modelul de afaceri al unei instituții, pot fi identificate, de asemenea, sublimite pentru unități operaționale individuale, portofolii, tipuri de instrumente, instrumente specifice sau subtipuri semnificative de riscuri IRRBB, cum ar fi riscul de discrepantă, riscul de bază și riscul de opțiune.
- (e) Trebuie să existe sisteme care să asigure că pozițiile care depășesc sau sunt susceptibile de a depăși limitele stabilite de organul de conducere sau de delegații acestuia beneficiază de o atenție promptă în ceea ce privește gestionarea și sunt escaladate fără întârziere. Trebuie să existe o politică clară în ceea ce privește persoana care va fi informată, modul în care va avea loc comunicarea și măsurile care vor fi luate ca răspuns.
- (f) Raportarea măsurilor de risc la organul de conducere sau la delegații acestuia trebuie să aibă o frecvență cel puțin trimestrială și trebuie să compare expunerea actuală cu limitele de politică.

45. Trebuie instituit un cadru pentru a monitoriza evoluția strategiilor de acoperire împotriva riscurilor care se bazează pe instrumente precum instrumentele financiare derivate și pentru a controla riscurile asociate marcării la piață în cazul instrumentelor contabilizate la valoarea de piață.

4.3.4 Politicile, procesele și măsurile de control privind riscurile

a. Politici și procese în materie de riscuri

46. Organul de conducere trebuie să adopte, pe baza strategiei sale generale privind IRRBB, politici, procese și sisteme solide privind riscurile, care trebuie să asigure că:

- (a) sunt instituite proceduri de actualizare a scenariilor pentru măsurarea și evaluarea IRRBB;
- (b) metoda de măsurare și ipotezele aferente pentru măsurarea și evaluarea IRRBB, inclusiv alocarea capitalului intern pentru riscuri IRRBB, sunt adecvate și proporționale;
- (c) ipotezele modelelor utilizate sunt revizuite și, dacă este necesar, modificate în mod regulat;
- (d) sunt definite standarde pentru evaluarea pozițiilor și măsurarea performanței;
- (e) există o documentare și un control corespunzător al strategiilor și al instrumentelor de acoperire; și

(f) s-au stabilit liniile de autoritate și responsabilitate pentru gestionarea expunerilor IRRBB.

47. Politicile trebuie să fie bine întemeiate, solide și documentate și trebuie să abordeze toate componentele IRRBB care sunt importante pentru circumstanțele individuale ale instituției. Fără a aduce atingere principiului proporționalității, politicile privind IRRBB trebuie să includă următoarele:

- (a) Aplicarea limitei între „portofoliul bancar” și „portofoliul de tranzacționare”. Transferurile interne de risc între portofoliul bancar și portofoliul de tranzacționare trebuie să fie documentate în mod corespunzător și monitorizate în cadrul mai amplu al monitorizării IRRBB generat de instrumentele financiare derivate pe rata dobânzii.
- (b) Definiția mai detaliată a valorii economice și concordanța acesteia cu metoda utilizată pentru evaluarea activelor și datoriilor (de exemplu, pe baza valorii actualizate a fluxurilor de trezorerie viitoare și a valorii actualizate a câștigurilor viitoare) adoptată pentru utilizarea internă.
- (c) Definiția mai detaliată a riscului asociat câștigurilor și concordanța acesteia cu abordarea instituției privind elaborarea de planuri și previziuni financiare, care a fost adoptată pentru utilizare internă.
- (d) Dimensiunea și forma diferitelor șocuri ale ratei dobânzii care vor fi utilizate pentru calcularea IRRBB intern.
- (e) Utilizarea metodelor de modelare a fluxurilor de trezorerie condiționate sau necondiționate.
- (f) Tratatamentul „tranzacțiilor în serie”⁷ (inclusiv a oricăror acoperiri aferente).
- (g) Agregarea expunerilor mai multor monede la rata dobânzii.
- (h) Măsurarea și gestionarea riscului de bază asociat indexărilor diferite ale ratei dobânzii.
- (i) Dacă activele și pasivele din afara portofoliului de tranzacționare nepurtătoare de dobândă (inclusiv capitalul și rezervele) sunt incluse în calculele de măsurare a IRRBB în ceea ce privește ICAAP.
- (j) Tratatamentul comportamental al conturilor curente și al celor de economii (mai exact, scadența estimată pentru datoriile cu scadență contractuală scurtă, dar cu scadență comportamentală mai mare).

⁷ Expunerile în serie (de exemplu, în cazul în care s-a convenit un împrumut și clientul poate alege tragerea) îi oferă clientului în mod eficace o opțiune care cel mai probabil va fi exercitată atunci când condițiile de piață sunt cel mai puțin convenabile pentru instituție (convexitate nefavorabilă). Gestionarea expunerilor în serie se bazează pe date exacte cu privire la cererile primite și pe modelarea tragerilor preconizate.

- (k) Măsurarea IRRBB care decurge din opțiunile comportamentale și automate în cazul activelor sau al datoriilor, inclusiv a efectelor de convexitate și a profilurilor neliniare de randament;
 - (l) Gradul de granularitate utilizat în calculele de măsurare (de exemplu, utilizarea tranșelor de timp).
 - (m) Definirea internă a marjelor comerciale și a unei metodologii adecvate pentru tratamentul intern al marjelor comerciale.
48. Toate politicile IRRBB trebuie analizate în mod regulat, cel puțin o dată pe an, și revizuite după caz.
49. Pentru ca politicile și procedurile de gestionare a IRRBB ale instituției să rămână adecvate și solide, organul de conducere sau delegații acestuia trebuie să analizeze politicile și procedurile de gestionare a IRRBB ținând seama de rezultatele rapoartelor periodice.
50. Organul de conducere sau delegații acestuia trebuie să se asigure că activitățile de analiză și gestionare a riscurilor legate de IRRBB sunt desfășurate de către un personal suficient și competent care posedă cunoștințe tehnice și experiență, în concordanță cu natura și domeniul de aplicare al activităților instituției.

b. Controalele interne

51. În ceea ce privește politicile și procedurile de controlare a IRRBB, instituțiile trebuie să aibă procese de aprobare adecvate, limite de expunere, analize și alte mecanisme concepute pentru a oferi o asigurare rezonabilă cu privire la îndeplinirea obiectivelor de gestionare a riscurilor.
52. Instituțiile trebuie să efectueze analize și evaluări periodice ale sistemelor lor interne de control și ale proceselor lor de gestionare a riscurilor pentru a se asigura că personalul respectă politicile și procedurile instituite. Astfel de analize trebuie să abordeze, de asemenea, orice modificări semnificative care ar putea afecta eficacitatea controalelor, inclusiv modificări ale condițiilor de piață, ale personalului, ale tehnologiei și ale structurilor de conformitate cu limitele de expunere, și să garanteze că există proceduri adecvate de escaladare pentru orice limite depășite. Analizele și evaluările trebuie efectuate în mod regulat de persoane sau unități independente de funcția supusă analizei. Atunci când se garantează revizuirii sau îmbunătățirii ale controalelor interne, trebuie să existe un mecanism de analiză internă care să garanteze că sunt aplicate cu promptitudine.
53. Instituțiile trebuie să asigure analiza regulată a proceselor lor de identificare, măsurare, monitorizare și controlare a IRRBB de către o funcție de audit independentă, care poate fi un auditor intern sau extern. În astfel de cazuri, rapoartele scrise de auditori interni sau externi sau de alte părți externe echivalente trebuie puse la dispoziția autorităților competente relevante.

c. Sistemul informatic pentru IRRBB și calitatea datelor

54. Sistemele și aplicațiile informatice utilizate de instituție pentru a efectua, a prelucra și a înregistra operațiuni, pentru a identifica, a măsura și a agrega expunerile la IRRBB și pentru a genera rapoarte trebuie să fie capabile să sprijine gestionarea IRRBB cu promptitudine și cu precizie. În mod specific, sistemele trebuie:

- (a) Să captureze date privind riscul asociat ratei dobânzii pentru toate expunerile semnificative ale instituției la IRRBB, inclusiv expuneri la riscul de discrepanță, de bază și de opțiune. Prin aceasta trebuie să se sprijine sistemul de măsurare al instituției pentru a identifica, a măsura și a agrega sursele majore ale expunerilor la IRRBB.
- (b) Să poată înregistra integral și în mod clar toate tranzacțiile efectuate de instituție ținând cont de caracteristicile IRRBB.
- (c) Să fie adaptate la complexitatea și numărul de tranzacții care generează IRRBB.
- (d) Să ofere o flexibilitate suficientă pentru a cuprinde o serie rezonabilă de scenarii de criză și de șoc, precum și orice scenarii suplimentare.
- (e) Să permită instituțiilor să măsoare, să evalueze și să monitorizeze pe deplin contribuția tranzacțiilor individuale la expunerea lor globală.
- (f) Să aibă capacitatea de a calcula valoarea economică și măsurile bazate pe câștiguri ale IRRBB, precum și alte măsuri ale IRRBB prescrise de autoritățile lor competente, pe baza scenariilor de criză și de șoc pentru rata dobânzii, care sunt prezentate în secțiunile 4.4.3 și 4.4.4.
- (g) Să fie suficient de flexibile pentru a integra constrângerile impuse de supraveghere asupra ipotezelor privind parametrii de risc intern ale instituțiilor.

55. Sistemul informatic și sistemul de tranzacționare trebuie să aibă capacitatea de a înregistra profilul reevaluării, caracteristicile ratei dobânzii (inclusiv marja) și caracteristicile de opțiune ale produselor pentru a permite măsurarea riscului de discrepanță, a riscului de bază și a riscului de opțiune. În mod specific, sistemul de tranzacționare trebuie să aibă capacitatea de a culege informații detaliate cu privire la data/datele reevaluării unei anumite tranzacții, tipul sau indicele ratei dobânzii, orice opțiuni (inclusiv rambursarea sau răscumpărarea anticipată) și comisioanele aferente exercitării acestor opțiuni.

56. Sistemele utilizate pentru măsurarea IRRBB trebuie să aibă capacitatea de a cuprinde caracteristicile IRRBB ale tuturor produselor. Sistemele trebuie să permită totodată dezagregarea impactului instrumentelor și portofoliilor IRRBB individuale la nivelul de risc al portofoliului bancar.

57. Pentru produse complexe, în mod specific cele structurate, sistemul de tranzacționare trebuie să aibă capacitatea de a culege informații despre componentele separate ale produsului și de a

cuprinde caracteristicile IRRBB ale acestora (de exemplu, caracteristicile activelor și datoriilor grupate pe anumite caracteristici precum datele de reevaluare sau elementele opționalității). Instituția trebuie să se asigure că sistemul informatic se poate adapta la introducerea de produse noi.

58. Trebuie instituite controale organizaționale adecvate asupra sistemelor informatice pentru a preveni corupția datelor utilizate de sistemele și aplicațiile informatice IRRBB, precum și pentru a controla modificările aduse codificării utilizate în aceste aplicații, astfel încât să se asigure, în mod specific:

- (a) fiabilitatea datelor utilizate ca date de intrare și integritatea sistemelor de prelucrare pentru modelele IRRBB;
- (b) faptul că se reduce la minimum probabilitatea apariției de erori în sistemul informatic, inclusiv a celor care apar în timpul prelucrării și agregării datelor; și
- (c) luarea de măsuri adecvate în cazul întreruperii sau declinului pieței.

59. Metodele de măsurare a riscurilor trebuie să se bazeze pe date de piață și interne sigure. Instituțiile trebuie să monitorizeze calitatea surselor externe de informații utilizate pentru constituirea bazelor de date istorice cu rate ale dobânzii, precum și frecvența cu care sunt actualizate bazele de date.

60. Pentru a asigura calitatea superioară a datelor, instituțiile trebuie să pună în aplicare procese adecvate care să asigure corectitudinea datelor introduse în sistemul informatic. Datele de intrare trebuie să fie automatizate, pe cât posibil, pentru a reduce erorile administrative, iar cartografierea datelor trebuie analizată și testată periodic în raport cu o versiune aprobată a unui model. În plus, trebuie să existe o documentare suficientă a principalelor surse de date utilizate în procesul instituției de măsurare a riscului. Instituțiile trebuie, de asemenea, să instituie mecanisme adecvate pentru a verifica corectitudinea procesului de agregare și fiabilitatea rezultatelor modelului. Aceste mecanisme trebuie să confirme precizia și fiabilitatea datelor.

61. În cazul în care instituțiile încadrează fluxurile de trezorerie în diferite tranșe de timp (de exemplu, pentru analizele discrepațelor) sau atribuie fluxuri de trezorerie unor puncte maxime diferite pentru a reflecta diferitele scadențe ale curbei ratei dobânzii, criteriile de încadrare trebuie să fie stabile în timp pentru a permite compararea semnificativă a cifrelor de risc pe perioade diferite.

62. Instituțiile trebuie să identifice posibilele motive ale discrepațelor și neregulilor care ar putea apărea la momentul prelucrării datelor. Instituțiile trebuie să dispună de proceduri pentru a gestiona respectivele discrepațe și nereguli, inclusiv proceduri pentru reconcilierea reciprocă a pozițiilor, pentru a permite eliminarea acestor discrepațe și nereguli.

63. Instituțiile trebuie să dezvolte procese adecvate pentru a se asigura că datele utilizate pentru alimentarea modelelor care măsoară IRRBB la nivelul grupului, de exemplu, pentru simularea câștigurilor, sunt în concordanță cu datele utilizate pentru planificarea financiară.

d. Raportarea internă

64. Sistemele interne de raportare a riscurilor ale instituțiilor trebuie să furnizeze informații prompte, exacte și cuprinzătoare cu privire la expunerile lor la IRRBB. Frecvența rapoartelor interne trebuie să fie cel puțin trimestrială.

65. Rapoartele interne trebuie transmise organului de conducere sau delegaților acestuia cu informații la nivelurile relevante de agregare (pe nivel de consolidare și monedă) și analizate în mod regulat. Rapoartele trebuie să conțină un nivel de informații adaptat la nivelul de conducere specific (de exemplu, organul de conducere, personalul de conducere de nivel superior) și la situația specifică a instituției și a mediului economic.

66. Rapoartele IRRBB trebuie să ofere informații agregate și suficiente detalii justificative pentru a permite organului de conducere sau delegaților acestuia să evalueze sensibilitatea instituției la schimbările apărute în condițiile de piață și alți factori importanți de risc. Conținutul rapoartelor trebuie să reflecte modificările apărute în profilul de risc al instituției și în mediul economic și să compare expunerea actuală cu limitele de politică.

67. Rapoartele IRRBB trebuie să includă, în mod regulat, rezultatele analizelor și auditurilor asupra modelelor, precum și comparații ale previziunilor sau estimărilor de risc din trecut, cu rezultate concrete în vederea informării cu privire la eventualele deficiențe de modelare. În special, instituțiile trebuie să evalueze pierderile de plată anticipată modelate în raport cu pierderile istorice realizate. Trebuie identificate în mod clar portofoliile care pot face obiectul unor fluctuații semnificative ale marcării la piață, iar impactul trebuie să fie monitorizat în cadrul MIS al instituției și supus supravegherii în concordanță cu orice alte portofolii expuse la riscul de piață.

68. Chiar dacă tipurile de rapoarte elaborate pentru organul de conducere sau delegații acestuia vor varia în funcție de componența portofoliului instituției, acestea trebuie să includă, ținând seama de punctul 65, următoarele:

- (a) Sinteze ale expunerilor agregate ale instituției la IRRBB, inclusiv informații privind expunerea la riscul de discrepanță, la riscul de bază și la riscul de opțiune. Trebuie identificate și explicate activele, datoriile, fluxurile de trezorerie și strategiile care determină nivelul și direcția IRRBB.
- (b) Rapoarte care demonstrează respectarea de către instituție a politicilor și limitelor.
- (c) Principalele ipoteze de modelare, cum ar fi caracteristicile depozitelor la vedere (NMD), plățile anticipate pentru creditele cu rată fixă, retrageri anticipate ale depozitelor la termen, tragerea angajamentelor, agregarea monetară și tratamentul marjelor comerciale.

- (d) Detalii privind impactul ipotezelor principale de modelare asupra măsurării IRRBB, atât în ceea ce privește măsurarea valorii economice, cât și în ceea ce privește măsurarea câștigurilor, inclusiv modificările ipotezelor aplicate în diferite scenarii privind rata dobânzii.
- (e) Detalii privind impactul instrumentelor financiare derivate pe rata dobânzii asupra măsurării IRRBB, atât în ceea ce privește măsurarea valorii economice, cât și măsurarea veniturilor.
- (f) Detalii privind impactul instrumentelor cu valoare justă, inclusiv al activelor și datoriilor de nivelul 3, asupra măsurării IRRBB, atât în ceea ce privește măsurarea valorii economice, cât și măsurarea câștigurilor.
- (g) Rezultatele simulărilor de criză menționate în secțiunea 4.4.4, șocurile menționate în secțiunea 4.4.3, testul pentru detectarea valorilor extreme pentru supraveghere menționat în secțiunea 4.5, precum și evaluările sensibilității la principalele ipoteze și parametri; și
- (h) Sintezele analizelor politicilor și procedurilor IRRBB și ale adecvării sistemelor de măsurare, inclusiv eventualele constatări ale auditorilor interni și externi sau ale altor părți externe echivalente (cum ar fi consultanți).

69. Pe baza acestor rapoarte, organul de conducere sau delegații acestuia trebuie să poată evalua sensibilitatea instituției la modificările condițiilor de piață și la alți factori de risc importanți, cu trimitere specială la portofoliile care pot face obiectul unor fluctuații ale marcării la piață.

70. Sistemul intern de măsurare trebuie să genereze rapoarte într-un format care să permită înțelegerea lor cu ușurință la diferite niveluri de conducere ale instituției și luarea cu promptitudine a unor decizii adecvate. Rapoartele trebuie să stea la baza monitorizării regulate a funcționării instituției în concordanță cu strategia sa și limitele riscului de rată a dobânzii pe care le-a adoptat.

e. Model de guvernare

71. Instituțiile trebuie să se asigure că validarea metodelor de măsurare a IRRBB, care trebuie evaluate și validate independent de dezvoltarea acestora, și a evaluării riscului de model aferent sunt incluse într-un proces formal de politică ce trebuie evaluat și aprobat de organul de conducere sau delegații acestuia. Această politică trebuie să fie integrată în procesele de guvernare pentru gestionarea riscurilor de model și trebuie să prevadă:

- (a) rolurile funcțiilor de conducere și să desemneze persoana responsabilă pentru dezvoltarea, validarea, documentarea, aplicarea și utilizarea modelelor; și
- (b) responsabilitățile de supraveghere a modelului, precum și politici care includ elaborarea unor proceduri de validare inițiale și permanente, evaluarea rezultatelor, aprobarea, controlul versiunii, excepția, escaladarea, modificarea și procesele de scoatere din uz.

72. Cadrul de validare trebuie să cuprindă următoarele patru elemente principale:

- (a) evaluarea solidității conceptuale și metodologice, inclusiv a evidenței privind dezvoltarea;
- (b) monitorizarea permanentă a modelelor, inclusiv verificarea proceselor și evaluarea comparativă;
- (c) analiza rezultatelor, inclusiv testarea ex-post a parametrilor interni-cheie (de exemplu, stabilitatea depozitelor, ratele de rambursare anticipată a împrumuturilor, răscumpărările anticipate de depozite, stabilirea prețului instrumentelor); și
- (d) o evaluare aprofundată a oricăror opinii de specialitate și aprecieri utilizate în modelele interne.

73. În ceea ce privește abordarea activităților de validare inițiale și permanente preconizate, politica trebuie să stabilească un proces ierarhic pentru stabilirea solidității riscului de model pe baza dimensiunilor cantitative și calitative, cum ar fi dimensiunea, impactul, performanțele anterioare și experiența personalului în ceea ce privește tehnica de modelare utilizată.

74. Gestionarea riscului de model pentru măsurile IRRBB trebuie să urmeze o abordare holistică care să înceapă cu motivarea, dezvoltarea și aplicarea de către proprietarii și utilizatorii de modele. Înainte de a primi aprobarea internă pentru utilizare, procesul de stabilire a datelor de intrare pentru model, a ipotezelor, a metodologiilor de modelare și a rezultatelor modelării trebuie revizuit și validat independent de dezvoltarea modelelor IRRBB.

75. Rezultatele evaluării și validării, precum și orice recomandări privind utilizarea modelului trebuie prezentate și aprobate de organul de conducere sau delegații acestuia. După aprobare, modelul trebuie să facă obiectul unei evaluări permanente, al unei verificări și validări a procesului la o frecvență care să fie în concordanță cu nivelul riscului de model stabilit și aprobat de instituție.

76. Procesul de evaluare permanent trebuie să stabilească o serie de evenimente de declanșare a excepțiilor care să oblige evaluatorii modelului să anunțe în timp util organul de conducere sau delegații acestuia pentru a se stabili acțiuni corective și restricții la utilizarea modelului. Proprietarilor de modele trebuie să li se atribue, dacă este cazul, autorizații clare de control al versiunii.

77. Pe baza observațiilor și a informațiilor noi obținute în timp, un model aprobat poate fi modificat sau retras. Instituțiile trebuie să definească politici pentru tranziția modelului, inclusiv autorizații și documente privind schimbarea și controlarea versiunii.

78. Instituțiile se pot baza pe modele IRRBB dezvoltate de părți terțe pentru gestionarea și controlarea IRRBB, cu condiția ca aceste modele să fie adaptate în mod corespunzător pentru a reflecta în mod adecvat caracteristicile specifice ale instituției în cauză. Se așteaptă din partea instituțiilor să înțeleagă pe deplin analitica, ipotezele și metodologiile subiacente ale modelelor dezvoltate de părți terțe și să se asigure că acestea sunt integrate corespunzător în sistemele și procesele generale de gestionare a riscurilor ale instituțiilor. În cazul în care sunt furnizate date

de intrare de către terți pentru date de piață, ipoteze comportamentale sau setări ale modelului, instituția trebuie să dispună de un proces pentru a stabili dacă acele date de intrare sunt rezonabile pentru activitatea sa, precum și caracteristicile de risc ale activităților sale. Instituțiile trebuie să se asigure că există o documentație adecvată cu privire la utilizarea de către acestea a modelelor dezvoltate de părți terțe, inclusiv la orice personalizare specifică.

79. Datele de intrare sau ipotezele despre model, indiferent dacă sunt generate de procesele interne ale modelului sau de către terți, trebuie incluse în procesul de validare. Instituția trebuie să documenteze și să explice opțiunile de specificare a modelului în cadrul procesului de validare.

4.4 Măsurare

4.4.1 Abordarea generală a măsurării IRRBB

80. Instituțiile trebuie să implementeze sisteme robuste de măsurare internă (SMI) care să cuprindă toate componentele și sursele IRRBB care sunt relevante pentru modelul de afaceri al instituției.

81. Instituțiile trebuie să-și măsoare expunerea la IRRBB în ceea ce privește eventualele modificări atât ale valorii economice (EV), cât și ale câștigurilor. Instituțiile trebuie să utilizeze caracteristici complementare ale ambelor abordări pentru a reflecta natura complexă a IRRBB pe termen scurt și pe termen lung. Mai precis, instituțiile trebuie să măsoare și să monitorizeze (i) impactul global al ipotezelor principale de modelare asupra măsurării IRRBB, atât în ceea ce privește măsurarea valorii economice, cât și măsurarea câștigurilor, și (ii) IRRBB aferent instrumentelor financiare derivate pe rata dobânzii din portofoliul lor bancar, dacă sunt relevante pentru modelul de afaceri.

82. Dacă marjele comerciale și alte componente de marjă sunt excluse de la măsurarea valorii economice, instituțiile trebuie (i) să folosească o metodologie transparentă pentru identificarea ratei fără risc la inițierea fiecărui instrument; și (ii) să folosească o metodologie care să fie aplicată consecvent la toate instrumentele sensibile la rata dobânzii și în toate unitățile operaționale.

83. La calcularea măsurilor câștigurilor, instituțiile trebuie să includă marje comerciale.

84. Instituțiile trebuie să considere expunerile neperformante (excluzând provizioanele) drept instrumente sensibile la rata dobânzii, care reflectă fluxurile de trezorerie preconizate și momentul acestora.

85. Atunci când își măsoară expunerea la IRRBB, instituțiile nu trebuie să se bazeze doar pe calcul și pe rezultatele testelor de supraveghere pentru detectarea valorilor extreme descrise în secțiunea 4.5 sau ale oricărui astfel de test suplimentar dezvoltat de autoritatea competentă, ci trebuie să elaboreze și să utilizeze propriile ipoteze și metode de calcul. Cu toate acestea, testele de supraveghere pentru detectarea valorilor extreme trebuie să fie pe deplin integrate în cadrul

intern pentru gestionarea IRRBB și să fie utilizate ca instrumente complementare pentru măsurarea expunerii la IRRBB.

4.4.2 Metode de măsurare a IRRBB

86. Instituțiile nu trebuie să se bazeze pe o singură măsurare a riscului, ci să utilizeze în schimb seria de instrumente și modele cantitative care corespund expunerii lor specifice la risc. În acest scop, instituțiile trebuie să ia în considerare aplicarea metodelor enumerate în anexa I, printre altele, pentru a asigura reflectarea adecvată a diferitelor aspecte ale riscului de rată a dobânzii.
87. Limitările fiecărui instrument și model cantitativ utilizat trebuie să fie pe deplin înțelese de instituție, iar aceste limitări trebuie luate în considerare în procesul de gestionare a riscului IRRBB. La evaluarea IRRBB, instituțiile trebuie să cunoască riscurile care pot decurge ca urmare a tratării contabile a tranzacțiilor din portofoliul bancar.
88. Instituțiile trebuie să identifice și să măsoare toate componentele IRRBB. Pentru a identifica diferite componente ale IRRBB, instituțiile trebuie să ia în considerare cel puțin aceste abordări prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1: Identificarea componentelor secundare ale riscului de rată a dobânzii din portofoliul bancar

Componentă	Metodă	Obiectiv
Riscul de discrepanță	Analiza disparităților	Volumul neconcordanțelor în diferite benzi de scadență
	Durata parțială a riscului asociat curbei randamentului	Dispersia și concentrarea neconcordanțelor în diferite benzi de scadență
Riscul de bază	Inventarul grupelor de instrumente în funcție de diferite rate ale dobânzii	Utilizarea instrumentelor derivate și a altor instrumente de acoperire sub aspectul bazelor diferite, al convexității și al diferenței de sincronizare neluate în considerare la analiza disparităților
Riscul de opțiune (opțiuni automate și opțiuni comportamentale)	Inventarul tuturor instrumentelor cu opțiuni încorporate sau explicite	Opțiuni comportamentale
		Cantitatea de credite ipotecare, conturi curente, conturi de economii și depozite în care clientul are opțiunea de a devia de la scadența contractuală; cantitatea de angajamente cu trageri ale clienților sensibile la rata dobânzii
		Opțiuni automate pe rata dobânzii
		Limite minime și maxime încorporate în active și datorii; opțiuni de tip swaption sau

Componentă	Metodă	Obiectiv
		opțiuni de plată anticipată încorporate în activele și datoriile interbancare; și limite maxime, limite minime și opțiuni de tip swaption explicite

89. Pentru măsurarea și monitorizarea IRRBB, instituțiile trebuie să utilizeze cel puțin o măsură bazată pe câștiguri și cel puțin o metodă de măsurare a valorii economice care, în combinație, să cuprindă toate componentele IRRBB. Instituțiile mari care desfășoară activități transfrontaliere, în special instituțiile din categoriile 1 și 2 din ghidul SREP, precum și instituțiile cu modele de afaceri complexe sau sofisticate, trebuie să utilizeze metode de măsurare multiple, astfel cum sunt prezentate mai detaliat în anexa II.

4.4.3 Scenarii de șoc privind rata dobânzii pentru gestionarea permanentă

90. Instituțiile trebuie să-și măsoare în mod regulat, cel puțin trimestrial și mai frecvent în perioade de volatilitate crescută a ratei dobânzii sau de niveluri ale IRBB mai ridicate, expunerea la IRRBB în ceea ce privește fluctuațiile valorii economice și ale câștigurilor în scenarii diverse de șoc privind rata dobânzii în cazul în care apar posibile schimbări ale nivelului și ale formei curbelor de randament aferente ratei dobânzii, precum și la modificări ale relației dintre diferitele rate ale dobânzii (adică riscul de bază).

91. Instituțiile trebuie, de asemenea, să aibă în vedere dacă aplică o abordare a modelării fluxului de trezorerie condiționată sau necondiționată. Instituțiile mai mari și mai complexe, în special instituțiile de categorie 1 și 2 din ghidul SREP, trebuie să țină seama, de asemenea, de scenarii în care sunt calculate traiectorii ale ratei dobânzii și în care unele ipoteze (de exemplu, cele referitoare la comportament, contribuția la riscuri, precum și la dimensiunea și compoziția bilanțului) sunt ele însele funcții ale unor niveluri fluctuante ale ratei dobânzii.

92. Instituțiile trebuie să evalueze expunerile în fiecare monedă în care au poziții. Pentru expunerile semnificative într-o monedă, scenariile de șoc privind rata dobânzii trebuie efectuate pe monede și trebuie să fie în concordanță cu caracteristicile economice care stau la baza acestora. Instituțiile trebuie să includă în sistemele lor de măsurare internă metode de agregare a IRRBB între diferitele monede. În cazul în care instituțiile folosesc ipoteze privind dependențele dintre ratele dobânzii în monede diferite, trebuie să aibă nivelul necesar de competență și complexitate în acest sens. Instituțiile trebuie să ia în considerare impactul ipotezelor privind dependențele dintre ratele dobânzii în monede diferite.

93. Când aleg scenarii de șoc privind rata dobânzii, instituțiile trebuie să ia în considerare următoarele:

- (a) Că propriile scenarii de șoc privind rata dobânzii, dezvoltate la nivel intern, sunt proporționale cu natura, amploarea și complexitatea activităților lor, precum și cu profilul de risc al acestora, ținând seama de schimbările bruște și progresive paralele și

neparalele, precum și de schimbările intervenite în curbele de randament. Scenariile trebuie să se bazeze pe variațiile istorice și pe comportamentul ratelor dobânzii, precum și pe simulări ale ratelor dobânzii viitoare.

- (b) Scenariile privind rata dobânzii care reflectă modificările intervenite în relațiile dintre ratele de piață-cheie pentru abordarea riscului de bază.
- (c) Cele șase scenarii de șoc privind rata dobânzii recomandate, care sunt prezentate în anexa III.
- (d) Orice scenarii de șoc suplimentare privind rata dobânzii impuse de autoritățile de supraveghere.

94.În mediile cu rată mică a dobânzii, instituțiile trebuie să aibă în vedere scenarii de rate ale dobânzii negative și posibilitatea de efecte asimetrice ale ratelor dobânzii negative asupra instrumentelor lor sensibile la rata dobânzii.

95.Rezultatele scenariilor de șoc trebuie să contribuie la luarea deciziilor la nivelul de conducere corespunzător. Printre acestea se numără deciziile strategice sau comerciale, alocarea capitalului intern și deciziile de gestionare a riscurilor de către organul de conducere sau de delegații acestuia. Rezultatele trebuie luate în considerare și la stabilirea și evaluarea politicilor și limitelor pentru IRRBB.

4.4.4 Scenarii de criză privind rata dobânzii

96.Simularea situațiilor de criză pentru IRRBB trebuie avută în vedere în ICAAP în cazul în care instituțiile trebuie să efectueze simulări de criză riguroase și anticipative care să identifice posibilele consecințe negative ale modificărilor severe în condițiile de piață asupra capitalului sau câștigurilor lor, inclusiv prin schimbări ale comportamentului bazei lor de clienți. Simulările de criză pentru IRRBB trebuie integrate în cadrul general de simulări de criză al instituțiilor, inclusiv simulări de criză în sens invers, și trebuie să fie proporționale cu natura, dimensiunea și complexitatea lor, precum și cu activitățile lor economice și cu profilul general de risc.

97.Simularea situațiilor de criză pentru IRRBB trebuie efectuată regulat, cel puțin anual și mai frecvent în perioade de volatilitate crescută a ratei dobânzii și de creștere a nivelurilor IRRBB.

98.Cadrul de simulări de criză pentru IRRBB trebuie să includă obiective clar definite, scenarii concepute pentru activitățile și riscurile instituției, ipoteze bine documentate și metodologii solide.

99.În simulările de criză la nivelul întreprinderii, trebuie calculată interacțiunea IRRBB cu alte categorii de risc (de exemplu, riscul de credit, riscul de lichiditate, riscurile de piață), precum și orice efecte secundare semnificative.

100. Instituțiile trebuie să efectueze simulări de criză în sens invers pentru a (i) identifica scenariile privind ratele dobânzii care pot amenința sever capitalul și câștigurile unei instituții; și (ii) a identifica vulnerabilitățile asociate strategiilor de acoperire a riscurilor și eventualele reacții comportamentale ale clienților săi.
101. La testarea vulnerabilităților în situații de criză, instituțiile trebuie să utilizeze schimbări și modificări mai mari și mai extreme și modificări ale ratelor dobânzii decât cele utilizate pentru gestionarea curentă, incluzând cel puțin următoarele:
- a) schimbări semnificative ale relației dintre ratelor de referință ale pieței (risc de bază);
 - b) schimbări bruște și semnificative ale curbei randamentului (paralele și neparalele);
 - c) clasificări ale ipotezelor-cheie despre comportamentul claselor de active și datorii;
 - d) schimbările produse în ipotezele de corelare a ratelor de referință ale dobânzii;
 - e) schimbările semnificative ale condițiilor pieței și ale macro-condițiilor actuale și schimbările mediului concurențial și economic, precum și posibila lor dezvoltare; și
 - f) scenarii specifice care se referă la modelul economic și profilul specific al instituției.
102. Rezultatele scenariilor de criză trebuie să contribuie la luarea deciziilor la nivelul de conducere corespunzător. Printre acestea se numără deciziile strategice sau comerciale, alocarea capitalului intern și deciziile de gestionare a riscurilor de către organul de conducere sau de delegații acestuia. Rezultatele trebuie luate în considerare și la stabilirea și evaluarea politicilor și limitelor pentru IRRBB.

4.4.5 Ipoteze de măsurare

103. Atunci când măsoară IRRBB, instituțiile trebuie să înțeleagă pe deplin și să documenteze principalele ipoteze comportamentale și de modelare. Aceste ipoteze trebuie să fie aliniate la strategiile de afaceri și să fie testate în mod regulat.
104. În ceea ce privește atât măsurarea valorii economice, cât și a celei bazate pe câștiguri pentru IRRBB, instituțiile trebuie să ia în considerare ipotezele formulate în scopul cuantificării riscului în ceea ce privește cel puțin următoarele domenii:
- a) exercitarea opțiunilor pe rata dobânzii (automate sau comportamentale) atât de către instituție, cât și de către clientul său în cadrul unor scenarii specifice de șoc și de criză;
 - b) tratamentul soldurilor și a fluxurilor de dobânzi asociate NMD-urilor;
 - c) tratamentul depozitelor la termen cu risc de răscumpărare anticipată;
 - d) tratamentul creditelor cu rată fixă și a angajamentelor de creditare cu rată fixă;

- e) tratamentul capitalurilor proprii în cadrul măsurilor interne ale valorii economice;
 - f) implicațiile practicilor contabile pentru măsurarea IRRBB și, în special, eficacitatea contabilității de acoperire.
105. Întrucât condițiile de piață, mediile competitive și strategiile se schimbă în timp, instituțiile trebuie să evalueze ipotezele semnificative de măsurare cel puțin o dată pe an și mai frecvent în condiții de piață care se schimbă rapid.
- a) Ipoteze comportamentale pentru conturi ale clienților cu opționalitate încorporată pentru client**
106. La evaluarea implicațiilor opționalității, instituțiile trebuie să ia în considerare:
- (a) Impactul potențial asupra ritmurilor actuale și viitoare de rambursare anticipată a creditelor, care decurge din scenariul privind rata dobânzii, mediul economic subiacent și caracteristicile contractuale. Instituțiile trebuie să ia în considerare diferitele dimensiuni care influențează opțiunile comportamentale integrate.
 - (b) Elasticitatea ajustării ratelor produselor la fluctuațiile ratelor dobânzii de pe piață.
 - (c) Migrarea soldurilor între tipuri de produse ca urmare a schimbărilor produse la nivelul caracteristicilor, termenilor și condițiilor acestora.
107. Instituțiile trebuie să dispună de politici care să reglementeze stabilirea și evaluarea periodică a ipotezelor-cheie pentru tratamentul elementelor bilanțiere și extrabilanțiere care au încorporate opțiuni în cadrul lor de risc al ratei dobânzii. Aceasta înseamnă că instituțiile trebuie:
- (a) să identifice toate produsele și elementele semnificative supuse opțiunilor încorporate, care pot afecta fie rata dobânzii aplicată, fie data reevaluării comportamentale (spre deosebire de data scadenței contractuale) a soldurilor relevante;
 - (b) să dispună de strategii adecvate de stabilire a prețurilor și de atenuare a riscurilor (de exemplu, utilizarea instrumentelor derivate) pentru a gestiona impactul opționalității din cadrul apetitului la risc, ceea ce poate include penalități pentru răscumpărarea anticipată imputabile clientului drept compensație pentru eventualele costuri de întrerupere (dacă este permis);
 - (c) să se asigure că modelarea principalelor ipoteze comportamentale se justifică în raport cu datele istorice subiacente și se bazează pe ipoteze prudente;
 - (d) să poată demonstra că dispun de o modelare precisă (testări ex-post în comparație experiența);
 - (e) să asigure documentarea adecvată a ipotezelor în politici și proceduri și să dispună de un proces pentru asigurarea revizuirii lor;

- (f) să înțeleagă sensibilitatea rezultatelor măsurării riscului instituției la aceste ipoteze, inclusiv să desfășoare simulări de criză ale ipotezelor și să țină cont de rezultatele acestor simulări în deciziile privind alocarea capitalului intern; și
- (g) să efectueze regulat validarea internă a acestor ipoteze pentru a verifica stabilitatea lor în timp și a le ajusta, dacă este necesar.

b) Ipoteze comportamentale pentru conturile de clienți fără date specifice de reevaluare

108. Atunci când emit ipoteze comportamentale în legătură cu conturi fără date specifice de reevaluare în scopul gestionării riscului de rată a dobânzii, instituțiile trebuie:

- (a) Să fie în măsură să identifice soldurile „de bază”, și anume depozitele care sunt stabile și nu sunt susceptibile de reevaluare, chiar și în condiții de fluctuații semnificative ale ratei dobânzii, și/sau alte depozite a căror elasticitate limitată la fluctuații ale ratei dobânzii ar putea fi modelată de bănci.
- (b) Ipotezele de modelare pentru aceste depozite trebuie să reflecte caracteristicile deponenților (de exemplu, retail/wholesale) și caracteristicile contului (de exemplu, tranzacționale/netranzacționale). În continuare este dată o descriere la nivel înalt a categoriilor de mai sus:
 - i. Depozitele tranzacționale de retail includ depozite nepurtătoare de dobândă și alte conturi de retail a căror componentă de remunerare nu este relevantă în decizia clientului de a păstra bani în cont.
 - ii. Depozitele netranzacționale de retail includ conturi de retail (inclusiv cele reglementate), a căror componentă de remunerare este relevantă în decizia clientului de a păstra bani în cont.
 - iii. Depozitele wholesale includ conturile entităților corporative și ale altor clienți interbancari, cu excepția conturilor interbancare sau a altor clienți care prezintă o sensibilitate totală la preț.
- (c) Să evalueze o posibilă migrare între depozite fără date specifice de reevaluare și alte depozite care ar putea modifica, în diferite scenarii privind rata dobânzii, principalele ipoteze de modelare a comportamentului.
- (d) Să aibă în vedere eventualele constrângeri privind reevaluarea depozitelor de retail în medii cu rata dobânzii mică sau negativă.
- (e) Să se asigure că ipotezele emise în legătură cu declinul soldurilor de bază și al altor solduri modelate sunt prudente și adecvate atunci când se pun în balanță beneficiile pentru câștiguri în raport cu riscul suplimentar asociat valorii economice care decurge din blocarea într-o rentabilitate viitoare a ratei dobânzii aferente activelor finanțate de aceste solduri, și eventuale venituri nerealizate într-un mediu cu rata dobânzii în creștere.

- (f) Să nu se bazeze exclusiv pe metode statistice sau cantitative pentru a stabili datele de reevaluare comportamentală și profilul fluxului de trezorerie al NMD. În plus, stabilirea unor ipoteze de modelare adecvate pentru NMD-uri ar putea necesita colaborarea diferiților experți în cadrul unei instituții (de exemplu, departamentul de gestionare și control al riscurilor, departamentul de vânzări și trezoreria).
- (g) Să asigure documentarea adecvată a acestor ipoteze în politici și proceduri și să dispună de un proces pentru asigurarea evaluării lor.
- (h) Să înțeleagă impactul ipotezelor asupra rezultatelor sistemelor alese de măsurare a riscului și asupra deciziilor de alocare a capitalului intern a instituției, inclusiv prin calcularea periodică de analize ale sensibilității asupra parametrilor-cheie (de exemplu, procentul și scadența soldurilor de bază ale conturilor și rata de transfer) și măsurile care utilizează termeni contractuali, nu ipoteze comportamentale, pentru a izola impactul ipotezelor asupra valorii economice și a câștigurilor.
- (i) Să efectueze simulări de criză pentru a înțelege sensibilitatea metodelor alese de măsurare a riscurilor la variațiile ipotezelor cheie, ținând cont de rezultatele acestor simulări în deciziile de alocare a capitalului intern.

c) Ipoteze de planificare corporativă pentru capitalurile proprii

109. Dacă instituțiile decid să adopte o politică menită să stabilizeze câștigurile care provin din capitalurile proprii, acestea trebuie:

- (a) să dispună de o metodologie adecvată pentru determinarea elementelor din capitalul propriu care trebuie considerate eligibile pentru un astfel de tratament;
- (b) să stabilească care ar fi profilul prudent de scadență a investițiilor pentru capitalurile proprii eligibile care pune în balanță beneficiile stabilizării venitului, care se produce ca urmare a adoptării unor poziții de rentabilitate fixă cu durată mai mare, în raport cu sensibilitatea suplimentară asociată valorii economice a pozițiilor respective în cadrul unei crize asociate ratei dobânzii, și riscul asociat subperformanței câștigurilor dacă ratele dobânzii cresc;
- (c) să includă o documentare adecvată a acestor ipoteze în politicile și procedurile lor și să dispună de un proces pentru asigurarea evaluării acestora;
- (d) să înțeleagă impactul profilului de scadență ales asupra rezultatelor proprii selectate de către instituție din măsurarea riscurilor, inclusiv prin calcularea regulată a măsurilor fără includerea capitalurilor proprii pentru a izola efectele asupra EVE și a câștigurilor; și
- (e) să efectueze simulări de criză pentru a înțelege sensibilitatea metodelor de măsurare a riscurilor la variațiile ipotezelor cheie în cazul fondurilor proprii, ținând cont de rezultatele acestor simulări în deciziile lor de alocare a capitalului intern pentru IRRBB.

110. Când se stabilesc ipotezele privind termenul de investiții pentru capitaluri proprii, instituțiile trebuie să evite adoptarea unor poziții de stabilizare a veniturilor care reduc semnificativ capacitatea acestora de a se adapta la schimbări semnificative ale mediului economic și de afaceri aferent.
111. Ipotezele privind termenul de investiții, care sunt utilizate pentru gestionarea riscurilor pentru câștiguri și sensibilitatea valorii economice asociate capitalurilor proprii, trebuie considerate ca parte din ciclul normal de planificare corporativă și nu trebuie schimbate doar pentru a reflecta o schimbare a așteptărilor instituției în ceea ce privește traiectoria viitoarelor rate ale dobânzii. Orice utilizare de portofolii de instrumente derivate sau active pentru realizarea profilului de investiții dorit trebuie documentată și înregistrată în mod clar.
112. În cazul în care o instituție nu a stabilit ipoteze explicite pentru termenul de investiție pentru capitaluri proprii sau stabilește ipoteze care sunt, în mod explicit, pe termen scurt, instituția trebuie să se asigure că sistemele și funcțiile lor de informare de gestiune pot identifica implicațiile abordării sale alese pentru volatilitatea câștigurilor și a valorii economice.

4.5 Test pentru detectarea valorilor extreme

113. Instituțiile trebuie să calculeze periodic, cel puțin trimestrial, impactul asupra valorii lor EVE al unei modificări bruște paralele de +/- 200 de puncte de bază a curbei randamentului. Instituțiile trebuie să raporteze autorității competente periodic, cel puțin o dată pe an, modificarea EVE rezultată din calcul. În cazul în care scăderea EVE este mai mare de 20 % din fondurile proprii ale instituției, instituția trebuie să informeze imediat autoritatea competentă.
114. Instituțiile trebuie să calculeze periodic, cel puțin trimestrial, impactul asupra valorii lor EVE a șocurilor asociate ratei dobânzii, aplicând scenariile 1-6 prezentate în anexa III. Instituțiile trebuie să raporteze periodic autorității competente, cel puțin o dată pe an, în raportul ICAAP, modificarea EVE rezultată din calcul. În cazul în care scăderea EVE este mai mare de 15 % din fondurile proprii de nivel 1 ale instituției în oricare din cele 6 scenarii, instituția trebuie să informeze imediat autoritatea competentă.
115. Atunci când calculează modificarea valorii EVE în sensul punctelor 113 și 114, instituțiile trebuie, în special, să aplice următoarele principii:
- (a) Trebuie luate în calcul toate pozițiile asociate instrumentelor sensibile la rata dobânzii.
 - (b) Activitatea cu portofoliu de tranzacționare redus trebuie să fie inclusă, cu excepția cazului în care riscul ratei dobânzii este reflectat în altă măsură de risc.
 - (c) Toate instrumentele de fonduri proprii de nivel 1 de bază și alte fonduri proprii perpetue fără date de cumpărare (call dates) trebuie excluse din calculul testului standard pentru detectarea valorilor extreme EVE.

- (d) Instituțiile trebuie să reflecte opțiunile automate și comportamentale în acest calcul. Instituțiile trebuie să adapteze ipotezele-cheie de modelare comportamentală la caracteristicile diferitelor scenarii privind rata dobânzii.
- (e) Obligațiile de pensii și activele din planul de pensii trebuie incluse, cu excepția cazului în care riscul ratei dobânzii este reflectat în altă măsură de risc.
- (f) Fluxurile de trezorerie din instrumentele sensibile la rata dobânzii trebuie să includă orice rambursare a principalului, reevaluarea principalului și a oricăror plăți ale dobânzii.
- (g) Instituțiile cu un raport NPE⁸ de 2 % sau mai mare trebuie să includă instrumente NPE ca instrumente generale sensibile la rata dobânzii a căror modelare trebuie să reflecte fluxurile de trezorerie preconizate și momentul acestora. NPE trebuie incluse nete de provizioane.
- (h) Instituțiile trebuie să ia în considerare nivelurile minime ale ratei dobânzii specifice instrumentului.
- (i) Tratatamentul marjelor comerciale și al altor componente de marjă în plățile dobânzilor în ceea ce privește excluderea sau includerea acestora în fluxurile de trezorerie trebuie să fie în conformitate cu abordarea internă a gestionării și măsurării pentru riscul ratei dobânzii în afara portofoliului de tranzacționare. Instituțiile trebuie să notifice autoritatea competentă dacă exclud sau nu marjele comerciale și alte componente de marjă din calcul. Dacă marjele comerciale și alte componente de marjă sunt excluse, instituțiile trebuie (i) să utilizeze o metodologie transparentă pentru identificarea ratei fără risc la începutul fiecărui instrument; (ii) să utilizeze o metodologie care este aplicată în mod consecvent în unitățile operaționale; și (iii) să se asigure că excluderea marjelor comerciale și a altor componente de marjă din fluxurile de trezorerie este în concordanță cu modul în care instituția gestionează și acoperă riscul IRRBB.
- (j) Modificarea EVE trebuie calculată în ipoteza unui bilanț de lichidare.
- (k) Trebuie aplicat un plafon minim al ratei dobânzii post-șoc dependent de scadență pentru fiecare monedă, începând cu -100 de puncte de bază pentru scadențele imediate. Acest plafon trebuie să crească cu 5 puncte de bază pe an, ajungând, în cele din urmă, la 0 % pentru scadențe de 20 de ani și mai mult. Dacă ratele observate sunt mai mici decât rata mică de referință actuală de -100 de puncte de bază, instituțiile trebuie să aplice rata mai mică observată⁹.

⁸ Ponderea expunerilor neperformante (titluri de creanță neperformante și credite și avansuri/totalul titlurilor de creanță brute și credite și avansuri), calculată la nivelul instituției.

⁹ ABE ar putea avea în vedere revizuirea acestui plafon minim, pentru a se asigura că rata de referință mai mică va fi suficient de prudentă având în vedere evoluțiile viitoare ale ratelor dobânzii.

- (l) Instituțiile trebuie să calculeze modificarea EVE cel puțin pentru fiecare monedă în care activele sau datoriile denominate în acea monedă reprezintă 5 % sau mai mult din totalul activelor (cu excepția activelor corporale) sau datoriilor financiare din afara portofoliului de tranzacționare, ori mai puțin de 5 %, dacă suma activelor sau a datoriilor incluse în calcul este mai mică de 90 % din totalul activelor (cu excepția activelor corporale) sau datoriilor (poziții semnificative) financiare din afara portofoliului de tranzacționare.
 - (m) Atunci când calculează modificarea agregată a EVE pentru fiecare scenariu de șoc privind rata dobânzii, instituțiile trebuie să adune orice modificări negative și pozitive produse la nivelul EVE în fiecare monedă. Modificările pozitive trebuie ponderate cu un factor de 50 %.
 - (n) Trebuie aplicată o curbă a randamentului generală „fără risc” corespunzătoare per monedă (de exemplu, curbele ratei swap). Curba respectivă nu trebuie să includă marje de credit sau marje de lichiditate pe instrumente sau entități.
 - (o) Data presupusă de reevaluare comportamentală pentru depozitele retail și nefinanciare fără o dată de reevaluare specifică (depozitele fără scadență) trebuie limitată la o medie de maximum 5 ani. Plafonul de 5 ani se aplică individual pentru fiecare monedă. Depozitele fără scadență ale instituțiilor financiare nu trebuie să facă obiectul modelării comportamentale.
116. Atunci când calculează efectele testului standard pentru detectarea valorilor extreme EVE, instituțiile trebuie să folosească metodele de calcul prezentate la titlurile aferente valorii economice a titlurilor de capital din anexa I și anexa II.

Anexa I — Metode de măsurare IRRBB

Modelarea fluxurilor de trezorerie	Indicator	Descriere	Riscuri luate în calcul	Limitele indicatorului
Fluxurile de trezorerie necondiționate (se presupune că momentul fluxurilor de numerar este independent de scenariul specific al ratei dobânzii)	<p>Indicator pe baza câștigurilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza discrepanțelor (<i>Gap analysis</i>): Diferența de reevaluare 	<p>Analiza discrepanțelor alocă toate instrumentele relevante sensibile la rata dobânzii în tranșe de timp predefinite, în funcție de datele lor de reevaluare sau scadență, care fie sunt stabilite prin contract, fie sunt bazate pe ipoteze comportamentale. Aceasta calculează pozițiile nete („discrepanțe-gaps”) în fiecare tranșă de timp. Aceasta aproximează variația venitului net aferent ratei dobânzii care rezultă dintr-o schimbare a curbei randamentului prin înmulțirea fiecărei poziții nete cu variația corespunzătoare a ratei dobânzii.</p>	Riscul de diferență (numai riscul paralel)	<ul style="list-style-type: none"> Indicatorul aproximează riscul de diferență doar la nivel linear. Se bazează pe ipoteza că toate pozițiile dintr-o anumită tranșă de timp ajung la scadență sau se reevaluează în mod simultan. Nu măsoară riscul de bază și de opțiune.
	<p>Valoare economică:</p> <ul style="list-style-type: none"> Analiza duratei: Durata modificată/PV01 a capitalurilor proprii 	<p>Durata modificată aproximează variația relativă a valorii actualizate nete a unui instrument financiar datorată unei modificări paralele marginale a curbei randamentului cu un punct procentual. <i>Durata modificată a capitalurilor proprii</i> măsoară expunerea unei instituții la riscul de discrepanță în afara portofoliului său de tranzacționare. Valoarea PV01 a capitalurilor proprii provine din durata modificată a capitalurilor proprii și măsoară variația absolută a valorii capitalurilor proprii, care rezultă dintr-o modificare paralelă de 1 punct de bază (0,01 %) a curbei randamentului.</p> <p>Punctul de plecare constă în alocarea în tranșe de timp a tuturor fluxurilor de trezorerie ale instrumentelor sensibile la rata dobânzii. Pentru fiecare tip de instrument se selectează o curbă a randamentului adecvată. Durata modificată a fiecărui instrument se calculează pe baza variației valorii sale</p>	Riscul de discrepanță (numai riscul paralel)	<ul style="list-style-type: none"> Indicatorul se aplică doar modificărilor marginale ale curbei randamentului. În prezenta convexităților, poate subestima efectul variațiilor mai mari ale ratei dobânzii. Se aplică doar modificărilor paralele ale curbei randamentului. Nu măsoară riscul de opțiune și surprinde riscul de bază cel mult parțial.

Modelarea fluxurilor de trezorerie	Indicator	Descriere	Riscuri luate în calcul	Limitele indicatorului
		<p>actualizate nete la o modificare paralele de 1 punct procentual a curbei randamentului. Durata modificată a capitalurilor proprii este stabilită ca fiind durata modificată a activelor înmulțită cu raportul dintre active și capitaluri proprii, minus durata modificată a datoriilor, înmulțită cu raportul dintre datorii și capitaluri proprii.</p> <p>Valoarea PV01 a capitalurilor proprii este obținută prin înmulțirea duratei modificate a capitalurilor proprii cu valoarea capitalurilor proprii (adică active minus datorii) și împărțirea la 10 000 pentru a ajunge la schimbarea valorii punctului de bază.</p>		
	<ul style="list-style-type: none"> • Durata parțială modificată/ valoarea PV01 parțială 	<p>Durata modificată parțială a unui instrument pentru o tranșă de timp specifică este calculată ca fiind durata modificată menționată mai sus, cu excepția faptului că nu întreaga curbă a randamentului este deplasată în paralel, ci doar segmentul curbei randamentului corespunzător tranșei de timp. Aceste măsuri parțiale arată sensibilitatea valorii de piață a portofoliului bancar la o deplasare marginală a curbei randamentului în anumite segmente de scadență. Pentru fiecare măsură parțială a tranșei de timp se poate aplica o mărime diferită a modificării, astfel încât efectul unei schimbări a formei curbei randamentului să poată fi calculat pentru întregul portofoliu.</p>	<p>Riscul de discrepanță (risc paralel și neparalel)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Indicatorul se aplică numai în cazul variațiilor ratei dobânzii marginale. În prezenta convexității, indicatorul ar putea subestima efectul variațiilor mai mari ale ratei dobânzii. • Nu măsoară riscul de bază și de opțiune.
<p>Fluxuri de trezorerie parțial sau pe deplin condiționate de scenariul privind rata dobânzii (se presupune că momentul fluxurilor de trezorerie ale opțiunilor, ale</p>	<p>Indicator pe baza câștigurilor: Elementul central este componenta venitului net din dobânzi (NII):</p>	<p>Modificarea NII este un indicator bazat pe câștiguri și măsoară variația venitului net din dobânzi într-un anumit orizont (de obicei 1-5 ani) care rezultă în urma unei variații bruște sau progresive a ratei dobânzii.</p> <p>Punctul de plecare este încadrarea tuturor fluxurilor de trezorerie ale instrumentelor sensibile la rata dobânzii în tranșe de timp (granulare) (sau utilizând datele de reevaluare exacte ale pozițiilor individuale în sisteme mai sofisticate).</p>	<p>Riscul de discrepanță (paralel și non-paralel), riscul de bază și, dacă toate fluxurile de trezorerie sunt modelate după scenariu,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sensibilitatea rezultatului la ipotezele de modelare și comportamentale • Complexitate

Modelarea fluxurilor de trezorerie	Indicator	Descriere	Riscuri luate în calcul	Limitele indicatorului
instrumentelor cu opțiuni încorporate, explicite și, în abordări mai sofisticate, ale instrumentelor a căror scadență depinde de comportamentul clienților, este modelat în funcție de scenariul ratei dobânzii)	<ul style="list-style-type: none"> • Modificarea NII 	<p>Scenariul de bază pentru calcule reflectă planul corporativ actual al instituției de a proiecta volumul, datele de stabilire a prețurilor și de reevaluare pentru tranzacțiile comerciale viitoare. Ratele dobânzii utilizate pentru a calcula fluxurile de trezorerie viitoare în scenariul de bază sunt derivate din rate anticipate, marje adecvate sau rate de piață preconizate pentru diferite instrumente.</p> <p>La evaluarea amplitudinii posibile a modificărilor NII, băncile folosesc ipoteze și modele pentru a previziona traiectoria ratelor dobânzii, lichidarea activelor, datoriilor și elementelor extrabilanțiere existente și eventual înlocuirea lor.</p> <p>Indicatorul bazat pe câștiguri poate fi diferențiat în funcție de complexitatea fluxurilor de trezorerie proiectate viitoare: <i>modelele de lichidare</i> simple presupun că activele și datoriile ajung la scadență fără înlocuire; <i>modelele de bilanț constant</i> presupun că activele și datoriile ajunse la scadență sunt înlocuite de instrumente identice; iar <i>modelele de fluxuri de trezorerie dinamice cele mai complexe</i> reflectă reacțiile economice la mediile ratei dobânzii care diferă sub aspectul dimensiunii și al compoziției portofoliului bancar.</p> <p>Toți indicatorii bazați pe câștiguri pot fi utilizați într-un scenariu sau o analiză stocastică. Câștigurile expuse riscurilor (EaR) constituie un exemplu al acestei din urmă analize, care măsoară variația maximă a NII la un anumit nivel de încredere.</p>	și riscul de opțiune	
	<p>Valoare economică: Elementul central este valoarea economică a</p>	<p>Modificarea valorii EVE reprezintă modificarea valorii actualizate nete a tuturor fluxurilor de trezorerie provenite din active, datorii și elemente extrabilanțiere din portofoliul bancar, care rezultă dintr-o modificare a ratelor dobânzii, presupunând că toate pozițiile din portofoliul bancar sunt lichidate.</p>	Riscul de discrepanță (paralel și non-paralel), riscul de bază și, dacă toate	<ul style="list-style-type: none"> • Sensibilitatea rezultatului la ipotezele de modelare și comportamentale • S-ar putea ca indicatorul stocastic, care aplică ipoteza distribuției, să nu reușească să surprindă riscurile

Modelarea fluxurilor de trezorerie	Indicator	Descriere	Riscuri luate în calcul	Limitele indicatorului
	capitalurilor proprii (EVE) • Modificarea EVE	Riscul de rată a dobânzii poate fi evaluat prin Δ EVE pentru scenarii specifice privind rata dobânzii sau prin distribuția Δ EVE pe baza simulărilor Monte Carlo sau a celor istorice. Valoarea economică expusă riscurilor (EVaR) constituie un exemplu al acestor din urmă simulări, care măsoară variația maximă a valorii capitalurilor proprii la un anumit nivel de încredere.	fluxurile de trezorerie sunt modelate după scenariu, și riscul de opțiune	privind evenimente extreme și neliniaritățile. • Abordările integrale de reevaluare de tip Monte Carlo sunt solicitante din punctul de vedere al calculelor și pot fi dificil de interpretat („cutie neagră”) • Complexitate

Anexa II – Matricea complexă pentru măsurarea IRRBB

Instituțiile trebuie să aplice cel puțin nivelul de complexitate al măsurilor lor de risc prezentate în tabelul de mai jos aferent clasificării lor în temeiul ghidului SREP. În cazul în care complexitatea sau domeniul de aplicare al modelului de afaceri al unei instituții este semnificativ(ă), instituția trebuie, fără să țină seama de mărimea sa, să aplice și să pună în aplicare măsuri de risc care să corespundă modelului său de afaceri specific și să reflecte în mod adecvat toate sensibilitățile. Toate sensibilitățile semnificative la modificările ratei dobânzii trebuie să fie reflectate în mod adecvat, inclusiv sensibilitatea la ipotezele comportamentale.

Instituțiile care oferă produse financiare care conțin opționalități încorporate trebuie să utilizeze sisteme de măsurare care pot reflecta în mod adecvat dependența opțiunilor de variațiile ratei dobânzii. Instituțiile cu produse care oferă opționalități comportamentale pentru clienți trebuie să utilizeze metode adecvate de modelare condiționată a fluxurilor de trezorerie pentru cuantificarea IRRBB în ceea ce privește modificările în comportamentul clientului, care pot apărea în cadrul unor scenarii diferite de criză privind rata dobânzii.

Cele patru categorii menționate în tabelul complex de mai jos reflectă clasificarea instituțiilor prevăzută în ghidul SREP al ABE. Diferitele categorii reflectă dimensiunea, structura și natura, domeniul de aplicare și complexitatea activităților instituțiilor; categoria 1 corespunde celor mai complexe instituții.

Indicatorul și modelarea IRRBB		Așteptările orientative în materie de supraveghere cu privire la indicatorul și modelarea IRRBB în funcție de categoria de complexitate a instituției			
Modelarea fluxurilor de trezorerie	Indicator	Instituție de categoria 4	Instituție de categoria 3	Instituție de categoria 2	Instituție de categoria 1
Fluxurile de trezorerie necondiționate (se presupune că momentul fluxurilor de numerar este independent de scenariul specific al ratei dobânzii)	Indicator pe baza câștigurilor: Analiza discrepanțelor: <ul style="list-style-type: none"> • Diferența de reevaluare 	Tranșele de timp recomandate de standardele de supraveghere bancară ale Comitetului de la Basel („Principiile pentru gestionarea și supravegherea riscului de rată a dobânzii în portofoliul bancar” din aprilie 2016, standardele BCBS).		<i>[Diferență bazată pe dimensiunea și componența în continuă evoluție a portofoliului bancar ca urmare a unor răspunsuri economice la medii cu rate ale dobânzii diferite. Inclusiv marjele comerciale proiectate compatibile cu scenariul privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”).] *</i>	
	Valoare economică: Analiza duratei: <ul style="list-style-type: none"> • Durata modificată/PV01 a capitalurilor proprii • Durata parțială modificată/valoarea PV01 parțială 	Tranșele de timp recomandate de standardele BCBS. Aplicarea șocurilor standard. Modelul curbei randamentului cu scadențe aferente tranșelor de timp.	Tranșe de timp recomandate de standardele BCBS, aplicarea unor ponderi de durată parțială. Aplicarea unor șocuri standard și a altor scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”). Modelul curbei randamentului cu scadențe aferente tranșelor de timp.	<i>[Durata parțială calculată pentru fiecare instrument și tranșă de timp. Aplicarea unor scenarii de șoc standard și a altor scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”). Modelul curbei randamentului cu scadențe aferente tranșelor de timp.]*</i>	<i>[Durata parțială calculată pentru fiecare tranzacție și tranșă de timp. Aplicarea unor scenarii de șoc standard și a altor scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”). Modelul curbei randamentului cu scadențe aferente tranșelor de timp.]*</i>

Indicatorul și modelarea IRRBB

Așteptările orientative în materie de supraveghere cu privire la indicatorul și modelarea IRRBB în funcție de categoria de complexitate a instituției

<p>Fluxuri de trezorerie parțial sau pe deplin condiționate de scenariul privind rata dobânzii (<i>momentul fluxurilor de trezorerie ale opțiunilor, ale instrumentelor cu opțiuni încorporate, explicite și, în abordări mai sofisticate, ale instrumentelor a căror scadență depinde de comportamentul clienților, este modelat în funcție de scenariul ratei dobânzii</i>)</p>	<p><u>Indicator pe baza câștigurilor:</u> •Venituri nete din dobânzi (NII)</p>	<p>Șocuri standard aplicate câștigurilor într-un bilanț constant. Bazate pe tranșe de timp recomandate de standardele BCBS.</p>	<p>Scenarii de șoc standard și alte scenarii de șoc și de criză pentru curba randamentului (vezi punctul 4.4, „Măsurare”) aplicate câștigurilor, reflectând un bilanț constant sau ipoteze simple despre evoluția viitoare a activității.</p>	<p>Scenarii de șoc standard și alte scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii de alt tip pentru curba randamentului și între ratele de referință ale pieței mod separat (vezi punctul 4.4, „Măsurare”), aplicate câștigurilor previzionate de planul de afaceri sau bilanțul constant. Inclusiv marjele comerciale proiectate compatibile cu scenariul privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”).</p>	<p>Scenariile de criză și scenarii privind rata dobânzii complexe, care combină modificări ale curbelor randamentului cu modificări ale marjelor de bază și de credit, precum și modificări ale comportamentului clientului, sunt aplicate pentru a previziona din nou volume de activitate și câștiguri pentru a măsura diferența în comparație cu planul de afaceri subiacent. Inclusiv marjele comerciale proiectate compatibile cu scenariul privind rata dobânzii (vezi punctul 4.4, „Măsurare”).</p>
--	---	---	---	--	--

Indicatorul și modelarea IRRBB

Așteptările orientative în materie de supraveghere cu privire la indicatorul și modelarea IRRBB în funcție de categoria de complexitate a instituției

Valoare economică:

- Valoarea economică a capitalurilor proprii (EVE)

Aplicarea unor scenarii de șoc standard și a altor scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii pentru curba randamentului (vezi punctul 4.4, „Măsurare”), utilizând tranșele de timp recomandate în standardele BCBS; scadențele de pe curba randamentului aferente tranșelor de timp.

O măsură calculată la tranzacționare sau pe baza fluxurilor de trezorerie. Aplicarea unor scenarii de șoc standard și a altor scenarii de șoc și de criză privind rata dobânzii de alt tip pentru curba randamentului și între ratele de referință ale pieței în mod separat (vezi punctul 4.4, „Măsurare”). Termene adecvate pe curbele randamentului. Evaluarea opționalității integrale.

Scenarii de criză și privind rata dobânzii cuprinzătoare, care combină schimbări ale curbelor randamentului cu modificări ale marjelor de bază și ale marjelor de credit, precum și modificări ale comportamentului clienților. Termene adecvate pe toate curbele randamentului. Evaluarea opționalității integrale. Analiza scenariilor completată de simulări Monte Carlo sau istorice privind portofoliile cu opționalitate semnificativă. Actualizarea zilnică a factorilor de risc.

* Pentru instituțiile de categorie 1 și 2, abordările modelării necondiționate a fluxului de trezorerie nu reflectă așteptările autorităților de supraveghere

Anexa III – Scenariile de șoc standardizate ale ratei dobânzii

1. Scenarii de șoc privind rata dobânzii și dimensiunea șocurilor

Cele șase scenarii de șoc privind rata dobânzii pentru măsurarea EVE în cadrul testului standard EVE pentru detectarea valorilor extreme sunt:

- (i) șoc paralel în sus;
- (ii) șoc paralel în jos;
- (iii) șoc cu variație bruscă (rate scurte în jos și rate lungi în sus);
- (iv) șoc cu evoluție constantă (rate scurte în sus și rate lungi în jos);
- (v) șoc cu rate scurte în sus; și
- (vi) șoc cu rate scurte în jos.

Instituțiile trebuie să aplice cele șase scenarii de șoc privind rata dobânzii menționate mai sus pentru a reflecta riscurile de discrepanțe paralele și neperalele pentru EVE. Aceste scenarii sunt aplicate expunerilor la IRRBB separat, în fiecare monedă pentru care instituția are poziții semnificative¹⁰.

Dimensiunea șocului în cazul celor șase scenarii de șoc privind rata dobânzii se bazează pe ratele dobânzii istorice. Mai precis, pentru a reflecta mediul și ciclul local al ratei dobânzii se utilizează o serie de timp istorică în intervalul 2000-2015¹¹ pentru diverse scadențe pentru a calcula șocurile paralele pe termen scurt („scurte”) și pe termen lung („lungi”) pentru o anumită monedă. Sunt permise însă abateri de la perioada de 16 ani menționată anterior dacă reflectă mai bine circumstanțele specifice ale unei anumite jurisdicții.

Tabelul 1 prezintă valorile calculate pentru șocurile paralele, scurte și lungi privind rata dobânzii pentru monedele selectate. Șocurile reflectă mediile economice eterogene din diferite jurisdicții. Acestea sunt apoi utilizate pentru a calcula șocurile pentru diferite scadențe ale curbei randamentului pentru a crea scenarii de șoc privind rata dobânzii conform metodologiei explicate mai jos.

Tabelul 1. Dimensiunea specificată a șocurilor privind rata dobânzii $\bar{R}_{\text{shocktype},c}$

	ARS	AUD	BRL	CAD	CHF	CNY	EUR	GBP	HKD	IDR	INR
Paralel	400	300	400	200	100	250	200	250	200	400	400
Scurt	500	450	500	300	150	300	250	300	250	500	500
Lung	300	200	300	150	100	150	100	150	100	350	300

¹⁰ Pozițiile semnificative sunt definite în secțiunea 4.5 „Test de detectare a valorilor extreme în scopuri de supraveghere”.

¹¹ ABE poate să prevadă o recalibrare în timp util.

	JPY	KRW	MXN	RUB	SAR	SEK	SGD	TRY	USD	ZAR
Paralel	100	300	400	400	200	200	150	400	200	400
Scurt	100	400	500	500	300	300	200	500	300	500
Lung	100	200	300	300	150	150	100	300	150	300

2. Calibrarea altor monede

Pentru calibrarea dimensiunilor șocului privind rata dobânzii pentru alte monede, se aplică următoarea procedură:

Etapa 1: Calcularea valorii medii zilnice a ratei dobânzii

Se colectează o serie de rate ale dobânzii „fără risc” pentru o serie de 16 ani în fiecare monedă c pentru scadențele 3L, 6L, 1A, 2A, 5A, 7A, 10A, 15A și 20A. Apoi se calculează rata globală medie a dobânzii pentru fiecare monedă c pentru toate observațiile din seria de timp și pentru toate scadențele. Rezultatul constituie o singură măsură per monedă.

Etapa 2: Aplicarea parametrilor de șoc global

Se aplică parametrii globali de șoc la rata medie a dobânzii, conform tabelului 2 de mai jos, pentru fiecare monedă c .

Tabelul 2. Parametrii de referință ai șocului global privind rata dobânzii

Paralel	$\bar{\alpha}_{parallel}$	60 %
Scurt	$\bar{\alpha}_{short}$	85 %
Lung	$\bar{\alpha}_{long}$	40%

Aplicarea parametrilor șocului global din tabelul 2 la media ratelor dobânzii calculate în etapa 1 duce la valori revizuite ale șocurilor privind rata dobânzii în funcție de moneda utilizată pentru diferitele segmente ale curbei randamentului, și anume pentru șocurile paralele, scurte și lungi.

Etapa 3: Aplicarea plafoanelor maxime și minime

Calibrarea propusă a șocului asociat ratei dobânzii poate duce la apariția unor șocuri nerealist de scăzute ale ratei dobânzii pentru unele monede și la șocuri nerealist de mari pentru altele. Pentru a asigura un nivel minim de prudență și condiții de concurență echitabile, un plafon minim de 100 de puncte de bază, precum și plafoane variabile (desemnate $\Delta\bar{R}_j(t_k)$) sunt stabilite cu 500 de puncte de bază pentru șocul pe termen scurt, 400 de puncte de bază pentru șocul paralel și, respectiv, cu 300 de puncte de bază pentru șocul pe termen lung.

Variația ratei dobânzii „fără risc” pentru scenariul de șoc j și monedă c la mediana scadenței din tranșa de timp t_k poate fi definită astfel:

$$|\Delta\bar{R}_{j,c}(t_k)| = \max\{100, \min\{|\Delta R_{j,c}(t_k)|, \Delta\bar{R}_j\}\},^{12}$$

unde $\Delta\bar{R}_j = \{400, 500, 300\}$, pentru $j = \{paralel, scurt \text{ și, respectiv, lung}\}$. Aplicarea plafoanelor maxime și minime la șocuri calculate în etapa 2 și rotunjirea la cea mai apropiată valoare de 50 de puncte de bază determină setul final de șocuri ale ratei dobânzii în funcție de monedă, după cum se vede în tabelul 1.

¹² În cazul scenariilor de șoc prin rotație, $\Delta\bar{R}_{j,c}(t_1)$ nu poate depăși 500 de puncte de bază și $\Delta\bar{R}_{j,c}(t_k)$ nu poate depăși 300 de puncte de bază, unde t_1 denotă tranșa de timp cu scadența cea mai mică și t_k tranșa de timp cu scadența cea mai mare.

Etapa 4: Ajustări pentru alte monede care nu sunt prezentate în tabelul 1

Întrucât este posibil ca jurisdicțiile să fi suportat schimbări economice majore în perioada 2000-2015, s-ar putea ca procedurile de la etapele 1-4 să nu fie adecvate pentru unele dintre ele. Acest lucru este valabil în special dacă ratele dobânzii din primii ani ai perioadei diferă considerabil de ratele dobânzii din ultimii ani.

Pentru monedele care nu sunt menționate în tabelul 1, seria de timp care trebuie folosită pentru calcularea ratei medii a dobânzii conform etapei 1 se determină pe baza următorului principiu: Dacă rata medie a dobânzii calculată conform etapei 1 pentru perioada 2000-2006 este mai mare de 700 de puncte de bază, se folosesc date din ultimii zece ani (adică 2007-2016) sau pentru perioada pentru care acestea sunt disponibile; *în caz contrar*, se utilizează întreaga serie de timp a datelor din perioada 2000-2015.

Utilizarea acestui principiu ne permite să identificăm mediile cu rate mari ale dobânzilor și perioadele de schimbări structurale semnificative înainte de criza financiară. În plus, acest principiu vizează identificarea monedelor care depășesc plafonul (700 de puncte de bază $\cdot 0,6 = 420 \text{ pb} > 400$ de puncte de bază) în primii ani ai perioadei avute în vedere și încurajează examinarea mai atentă a ratelor dobânzii observate mai recent.

Tabelul 3 prezintă rezultatele aplicării etapelor 1-4 pe monedele din UE care nu sunt incluse în tabelul 1. Dimensiunile șocului ratelor dobânzii pentru alte monede pot fi obținute, în mod similar, prin aplicarea metodologiei descrise în prezenta secțiune.

Tabelul 3. Dimensiunea specificată a șocurilor ratei dobânzii $\bar{R}_{\text{shocktype},c}$ în cazul monedelor UE suplimentare

	BGN	CZK	DKK	HRK	HUF	PLN	RON
Paralel	250	200	200	250	300	250	350
Scurt	350	250	250	400	450	350	500
Lung	150	100	150	200	200	150	250

3. Parametrizarea scenariilor de șoc standardizate al ratei dobânzii

Fiind dată pentru fiecare monedă c dimensiunea specificată a șocurilor paralele, scurte și lungi instantanee ale ratei dobânzii „fără risc”, trebuie aplicați următorii parametri în cele șase scenarii de șoc privind rata dobânzii:

- (i) *Șoc paralel pentru moneda c*: Un șoc paralel constant în sus sau în jos în toate tranșele de timp:

$$\Delta R_{\text{parallel},c}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{parallel},c}$$

- (ii) *Șoc scurt pentru moneda c*: Șoc în sus sau în jos care este cel mai mare la cel mai scurt punct median al scadenței. Șocul respectiv, prin curba modulatorie $S_{\text{short}}(t_k) = e^{-\frac{t_k}{x}}$, unde $x = 4se$ reduce la zero la scadența celui mai lung punct pe structura termenului¹³. Unde t_k este mediana (în timp) a tranșei k și t_K este mediana (în timp) a ultimei tranșe K):

$$\Delta R_{\text{short},c}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{short},c} \cdot S_{\text{short}}(t_k) = \pm \bar{R}_{\text{short},c} \cdot e^{-\frac{t_k}{x}}$$

¹³ Valoarea x în denominatorul funcției $e^{-\frac{t_k}{x}}$ controlează rata de declin a șocului.

- (iii) *Șoc lung pentru moneda c*: Acest șoc se aplică doar șocurilor de rotație. Șocul are cea mai mare intensitate la mediana scadenței celei mai lungi și este legat de factorul de scalare de scurtă durată ca $S_{long}(t_k) = 1 - S_{short}(t_k)$:

$$\Delta R_{long,c}(t_k) = \pm \bar{R}_{long,c} \cdot S_{long}(t_k) = \pm \bar{R}_{long,c} \cdot \left(1 - e^{-\frac{t_k}{x}}\right)$$

- (iv) *Șocuri de rotație pentru moneda c*: Care implică rotații la nivelul structurii la termen (și anume, pentru șocuri cu variație bruscă și cu evoluție constantă) a ratelor dobânzii, prin care atât ratele lungi cât și cele scurte sunt supuse șocului, iar variația ratelor dobânzii la fiecare mediană a scadenței se obține aplicând următoarele formule la aceste șocuri:

$$\Delta R_{steepener,c}(t_k) = -0.65 \cdot |\Delta R_{short,c}(t_k)| + 0.9 \cdot |\Delta R_{long,c}(t_k)|;$$

$$\Delta R_{flattener,c}(t_k) = +0.8 \cdot |\Delta R_{short,c}(t_k)| - 0.6 \cdot |\Delta R_{long,c}(t_k)|.$$

Exemple:

Șoc pe termen scurt: Să presupunem că banca utilizează $K = 19$ benzi de scadență și $t_k = 25$ ani [mediana (în timp) a celei mai lungi tranșe de timp K], unde t_k este mediana (în timp) pentru tranșa k . Pentru $k = 10$ cu $t_k = 3,5$ ani, ajustarea scalară pentru șocul scurt ar fi: $S_{short}(t_k) = e^{-\frac{3.5}{4}} = 0,417$. Băncile ar multiplica această valoare cu valoarea șocului pe termen scurt pentru a obține suma care urmează să fie adăugată sau scăzută din curba randamentului la punctul respectiv al scadenței. Dacă șocul pe termen scurt ar fi +250 puncte de bază, creșterea curbei randamentului la $t_k = 3,5$ ani ar fi de 104,2 puncte de bază.

Variația bruscă: Să presupunem același punct pe curba randamentului de mai sus, $t_k = 3,5$ ani. Dacă valoarea absolută a șocului pe termen scurt ar fi de 250 de puncte de bază și valoarea absolută a șocului pe termen lung ar fi de 100 de puncte de bază (cum este cazul pentru euro), variația curbei randamentului la $t_k = 3,5$ ani ar fi suma efectului șocului pe termen scurt plus efectul șocului pe termen lung în puncte de bază: $-0.65 \cdot 250 \text{ bps} \cdot 0.417 + 0.9 \cdot 100 \text{ bps} \cdot (1 - 0.417) = -15.3 \text{ bps}$.

Evoluție constantă: Variația aferentă a curbei randamentului pentru șocurile din exemplele de mai sus la $t_k = 3,5$ ani ar fi: $+0.8 \cdot 250 \text{ bps} \cdot 0.417 - 0.6 \cdot 100 \text{ bps} \cdot (1 - 0.417) = 48.4 \text{ bps}$.